

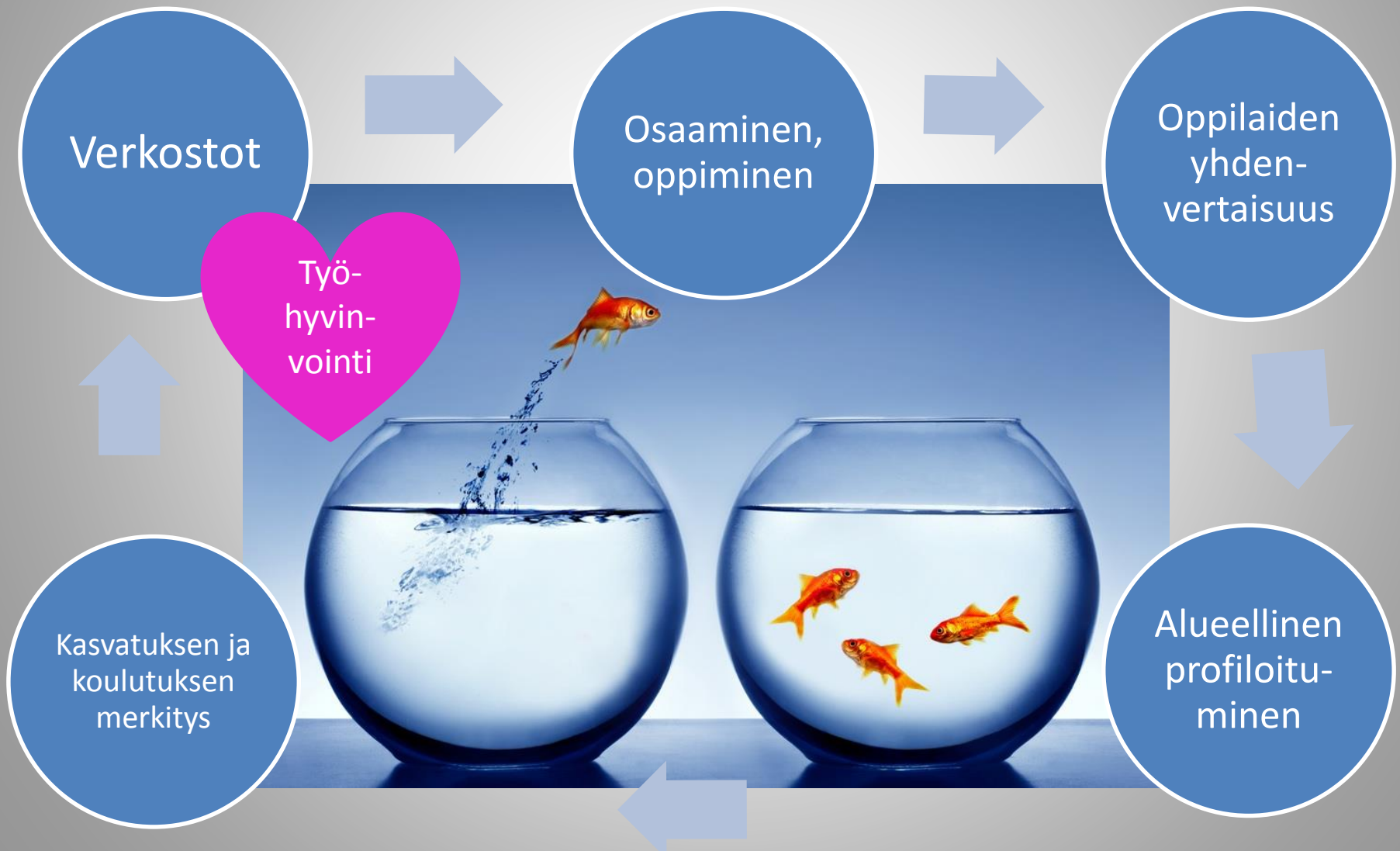
Opetus- suunnitelmatyö

Luvut 6 - 12

Ulvila 28.8.2015

Merja Koivisto, KM, eo, ohjaava opettaja
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Onerva

**Jos haluat kulkea kovaa, mene yksin.
Jos haluat kulkea kauas, mene yhdessä.**

*Hyvän elämän ohje olisi:
tee työtä ja leiki täysin sydämin,
lujalla ja rennolla otteella.*

*Elä nyt, elä tässä, elä elämäsi
täydestä sydäimestäsi,
oli kädessäsi vasara tai vihta.*

*Ainoa todellinen varallisuus,
joka sinulla on ja jonka käytöstä päätät joka hetki,
on aika.*

Sitä et voi säästää, mutta sitä voit tuhlata.

*Yritysjohdon valmentaja Isa Merikallio,
Suorituselämästä merkityselämään*

HOT

Hyväksy ne asiat, joita
et voi muuttaa,
omistaudu niille, mitä
voit muuttaa, **toimi**
arvojesi mukaan

Millaisena
työyhteisön
jäsenenä
muut sinut
näkevät?

Boreout-ilmiö näkyy jo kouluissa: Neljäsosa tutkituista suomalaiskoululaisista tylsistyy, puolet kokee kyynisyyttä

ELÄMÄ 5.8.2015 18:05

Virve Rissanen HELSINGIN SANOMAT

Millaisia tulevaisuuden kansalaisia Suomi tarvitsee?

Kansainvälisiä ja kielitaitoisia

Kriittisesti ja analyyttisesti ajattelevia

Tulevaisuuteensa ja itseensä luottavia

Toisia arvostavia ja kunnioittavia

Luovia ja osaamistaan soveltavia

Elinikäisiä oppijoita

Yhteisöönsä sitoutuneita

Yhdessä tekeviä

Vuorovaikutteisia ja yhteistyökykyisiä

Autisteja palkataan maailmalla tarkkuutta vaativiin tehtäviin – Suomessa vaatimus sosiaalisuudesta haittaa työllistymistä

URA 21.8.2015 11:40 Päivitetty: 21.8.2015 17:55

Riikka Tuomivaara HELSINGIN SANOMAT

VESA-MATTI VÄÄRÄ

Juha Ojaniemi toimii it-alalla kehitysjohtajana. Hänellä on Aspergerin oireyhtymä ja esimiehensä aloitteesta sai ainoana työntekijänä oman työhuoneen. Asperger-ihmiset reagoivat aistiärsykkeisiin muita herkemmin ja tarvitsevat siksi omaa rauhaa.

Processi

OPS-työn resurssointi: Kaksi näkökulmaa

KT:n kanta:

- Veso-päiviä samoin kuin yhteissuunnittelu-aikaa voidaan käyttää opetussuunnitelmatyön tekemiseen. OVTES:n B osion liitteen 1 6 §:n mukaan opettajan tulee osallistua koulussa kolmen tunnin ajan viikossa opetuksen yhteissuunnitteluun, aineryhmittäisiin ja asiaryhmittäisiin neuvonpitoihin, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä opetuksen suunnitteluun ja koulun toiminnan kehittämiseen liittyvien tehtävien tekemiseen, eli tuo pitää sisällään OPS-työskentelyn.
- Lisäksi KT:n kannan mukaan yhteissuunnittelu-aika voidaan laskea vuotuisena, joten kolme tuntia ei tarvitse määrätä pidettäväksi joka viikko, vaan esimerkiksi osa ys-aikaa voidaan koota vaikka opetussuunnitelmatyön tekemistä varten, ei kuitenkaan kokonaisiksi päiviksi (veso-päivät ovat sitä varten).

Yhteissuunnittelu-aika

- Yhteissuunnittelu-aikaan osallistuvat kaikki koulun opettajat lukuun ottamatta sivutoimisia tuntiopettajia ja lyhytaikaisia sijaisia (5 päivää ja vähemmän kestävät palvelussuhteet). Yhteissuunnittelutyö-aika on 3 tuntia viikossa eli opetuksellisella ajalla yhteensä 114 tuntia.
- Yhteissuunnittelu-aika on kaikille opettajille sama riippumatta opettajan opetusvelvollisuudesta. Yhteissuunnitteluun käytettävä aika voi vaihdella eri työviikkoina niin, että siihen käytetään yhteensä 114 tuntia opetusviikkojen aikana. OVTES ei sisällä määräyksiä siitä, miten tuntien tulisi jakautua eri opetusviikoille, vaan tämä jää paikallisen työnantajan päätettäväksi.
- Yhteissuunnittelun käytöstä ei ole annettu valtakunnallisia sitovia ohjeita, koska se on tarkoitettu käytettäväksi mm. sellaiseen opettajien väliseen yhteistyöhön ja koulun kehittämiseen, joka kuntatasolla koetaan tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Opettajan omien oppituntien suunnittelu-, valmistelu- ja erilaiset jälkityöt eivät ole yhteissuunnittelutyö-aikana tehtäviä, vaan opettajan normaaleihin virkatehtäviin kuuluvia. Yhteissuunnittelu voi olla hyvin erilaista kehittämistyötä, joka tehdään opetuksettomana ajankohtana. Sen tarkoituksenmukaisesta käytöstä päättää työnantaja.

OAJ:n kanta:

Oppilaan ja opettajan työn kannalta on olennaisen tärkeää, millaiseksi opetussuunnitelmat muotoutuvat, **joten opettajien ja rehtoreiden näkemykset ovat ehdottoman tärkeitä**, myös edunvalvonnallisessa mielessä. Uudet perusteet sisältävät paljon uusia tavoitteita ja sisältöjä, joiden jalkauttaminen käytäntöön edellyttää opettajien täydennyskoulutusta.

Kunnan talousarviovalmistelussa on huolehdittava opetussuunnitelmatyön resursseista sekä opettajien perehdyttämiseen ja kouluttamiseen tarvittavista voimavaroista.

Opetussuunnitelmatyötä ei voida sen laajuuden ja laadun vuoksi pitää opettajan tavanomaisena virkatehtävänä, vaan kysymys on lisätyöstä. Lisätyöstä korvaaminen neuvotellaan paikallisesti, jolloin samalla arvioidaan työn laajuus ja laajuutta vastaava korvaus. Mikäli erillisestä lisätyön korvauksesta ei ole sovittu, tulee ops-työ toteuttaa osoitettujen resurssien puitteissa (liite 1).

Kunnallinen opetusalan virka- ja työehtosopimus (OVTES) mahdollistaa opetuksen kehittämistyön korvaamisen. Virka- ja työehtosopimuksen mukaisista kolmesta koulutus- ja suunnittelupäivästä (**ns. vesot**) voidaan osa käyttää kunnan opetussuunnitelman kehittämiseen.

Tarvittaessa työnantaja voi määrätä lukuvuodessa enintään **kaksi ylimääräistä kehittämispäivää**, joista opettajalle maksetaan ylimääräinen päiväpalkka (osio B, 14 § 2.–3. mom.). Opettajalle voidaan myös erityisestä syystä korvata osoitettu **lisätyö**, jonka työmäärä ja sitä vastaava korvaus on määriteltävä ennen työhön ryhtymistä (KT:n yleiskirje 27/2011 liite 1).

Opetusalalla sovelletaan myös KVTES:n kertapalkkiota koskevaa palkkausmääräystä, joka sopii hyvin tämän kaltaisen satunnaisen lisätyön korvaamiseen. Kertapalkkion maksamisperusteet selvitetään yhdessä henkilöstön edustajan kanssa (KVTES II luku 14 §). Jos nykyisistä tehtävistä vapautuu opetusalan virka- ja työehtosopimuksen mukaisia resursseja, kuten koulukohtaisia lisätehtäväresursseja, voidaan myös niitä käyttää opetussuunnitelmatyöhön.

Kannattaa...

- linjata tarkasti OPS –työn aikataulutuksen yleisperiaatteet + pedagogisen keskustelun teemat
- Varata henkilöstökokouksissa, oppilaskunnan tapaamisissa ja vanhempainilloissa aikaa opetussuunnitelman sisäänajoon
- Keskittyä vahvaan prosessiin ja tyytyä riittävään tuotokseen
- Jakaa vastuuta (sivistysjohto, rehtorit ja OPS-vastaavat eivät ole ”työyhteisön koko ääni”)
- Hyödyntää opetussuunnitelmatyöhön käytettävää esimerkiksi yläkoulun TET-jaksoilta/Taksvärkkipäivästä (myös alakouluilla?)

Esimerkiksi:

- Kouluilla voidaan sopia neljä teemailtapäivää vesojen lisäksi. Jos iltapäivää pidennetään, voitaisiinko hyödyntää sidosryhmiä oppilaiden työajan varmistamiseksi? [Tärkeitä teemoja esim. valinnaisuus, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppilashuolto, oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja osallisuus](#). Johto (sivistysjohto ja rehtorit + OPS-vastaavat) suunnittelevat teemat ja iltapäivien/päivien organisoinnin. Huolehditaan oppilaiden, huoltajien ja sidosryhmien osallistaminen prosessiin

Tärkeätä

- Miten henkilöstö pysyy OPS-kyydissä (perusteisiin perehtyminen, kuukausitiedotteet, aikataulu, reksin muistilista)
- Perusteiden toistaminen paikallisissa osuuksissa on turhaa, kirjaukset toimivat käytännön tiiviinä kuvauksena

OPS työn tiekartta

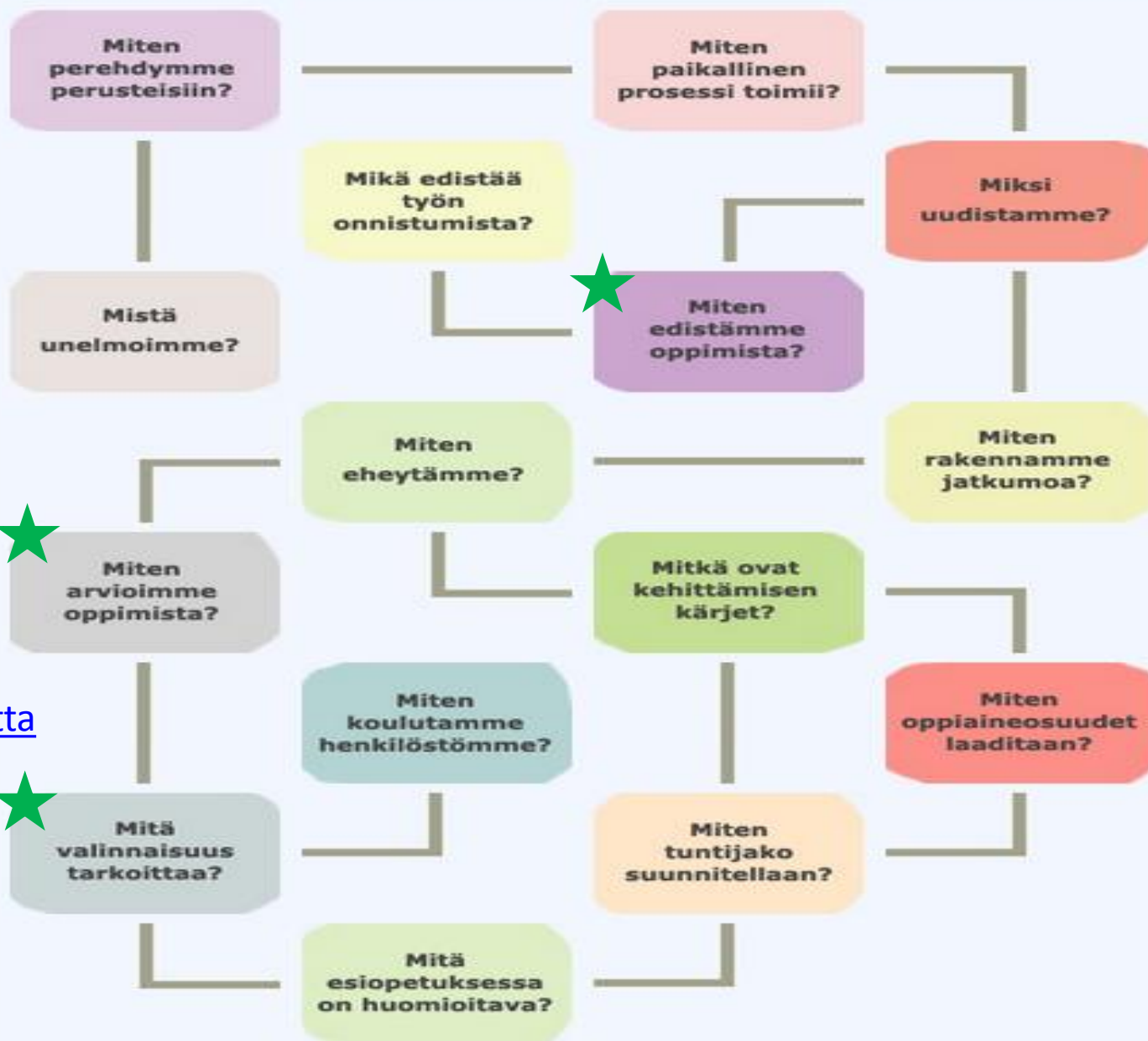
- Miten perehdymme perusteisiin?
- Miten paikallinen prosessi toimii?
- Mikä edistää työn onnistumista?
- Miksi uudistamme?
- Mistä unelmoimme?
- Miten edistämme oppimista?
- Miten ehytämme?
- Miten rakennamme jatkumoa?
- Miten arvioimme oppimista?
- Mitkä ovat kehittämisen kärjet?
- Miten koulutamme henkilöstöämme?
- Miten oppiaineosuudet laaditaan?
- Mitä valinnaisuus tarkoittaa?
- Miten tuntijako suunnitellaan?
- Mitä esiopetuksessa on huomioitava?

Kuntien esimerkkejä

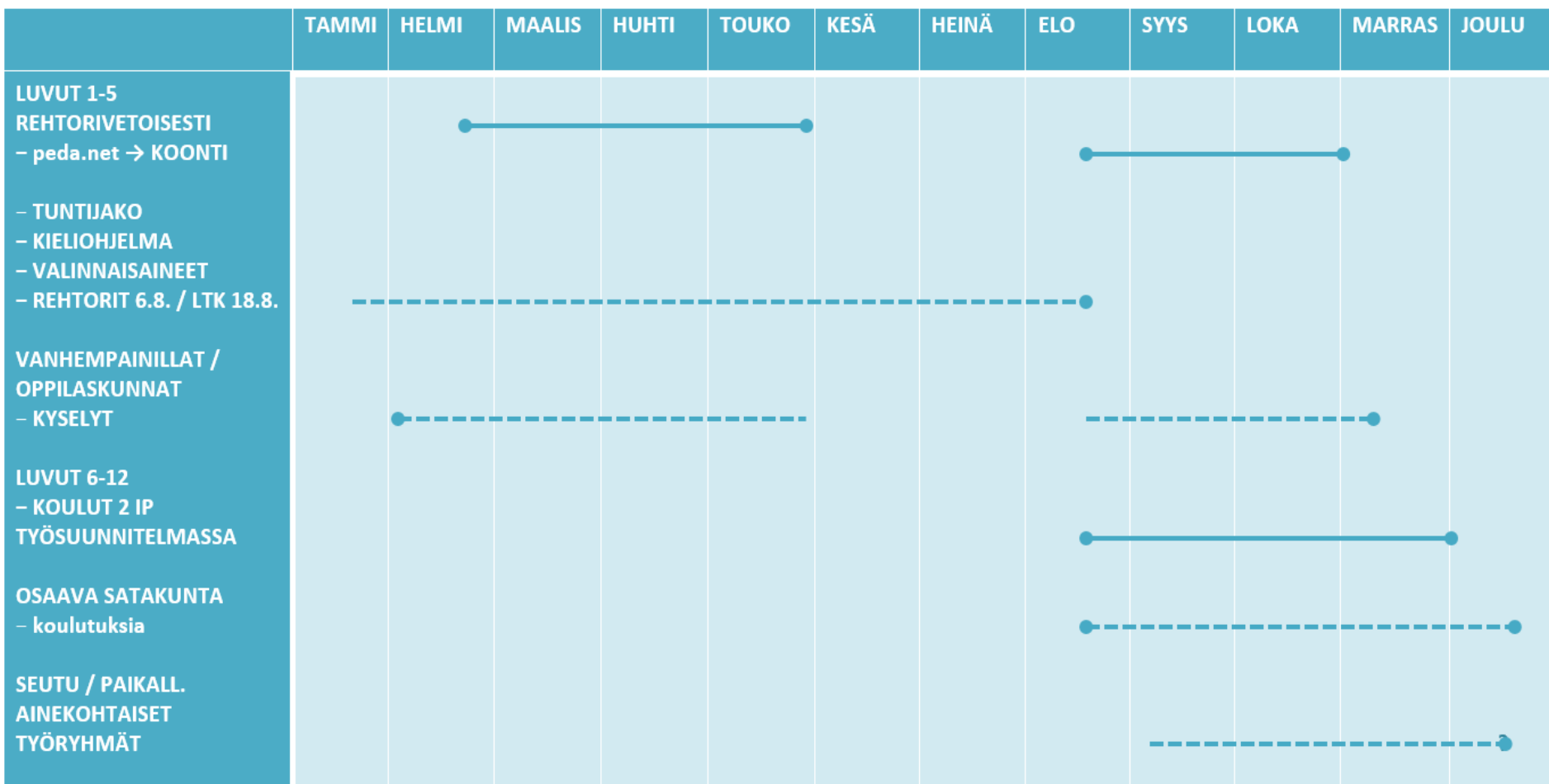
Koulutustilaisuuksia

Paikallisen työn tuki -tiekartta (vanha)

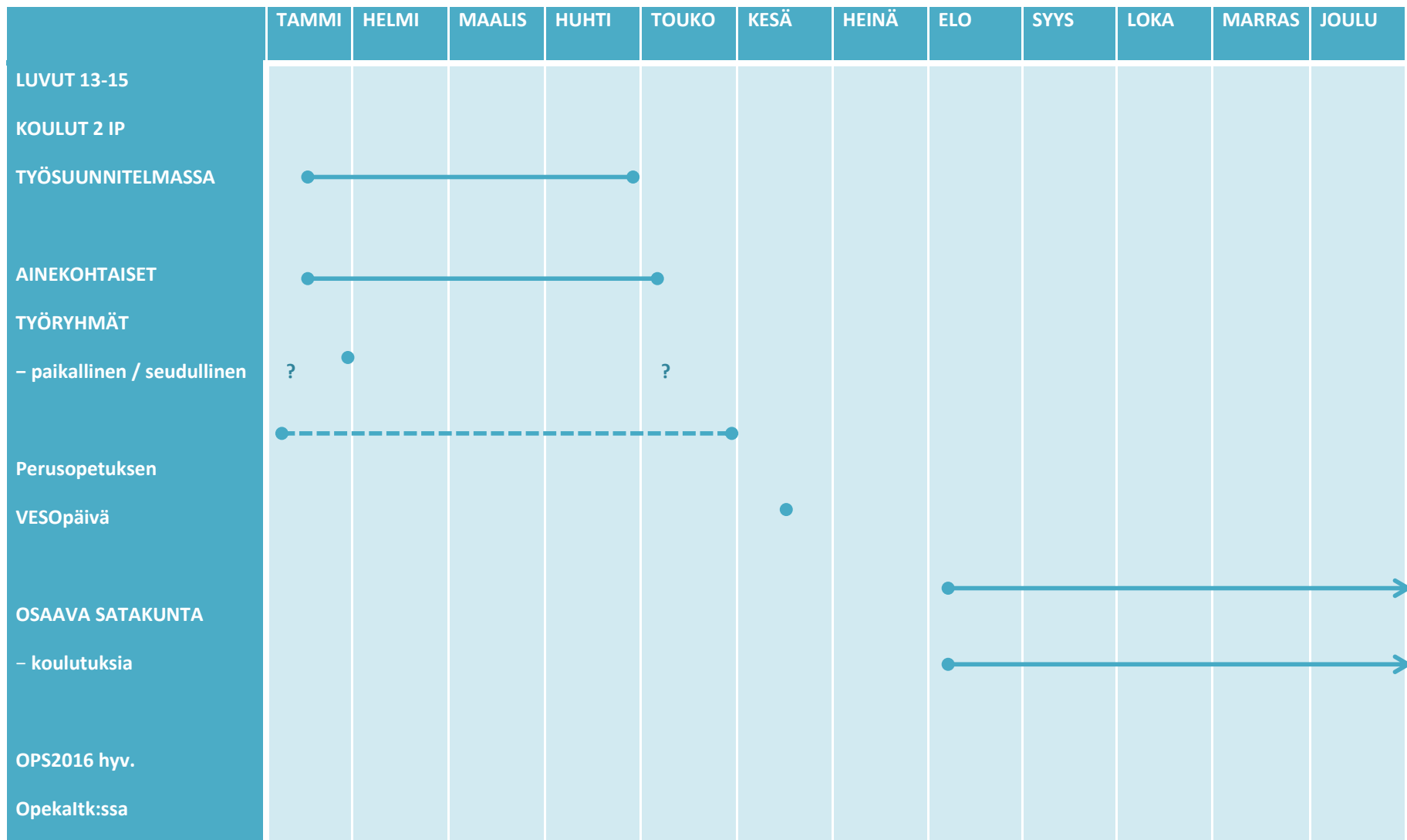
OPS työn tiekartta

www.oph.fi/ops/tiekartta

Ulvilan perusopetuksen OPS-työ 2015

Ulvilan perusopetuksen OPS-työ 2016

Maakunnallinen opetussuunnitelmatyö

Elokuu
2015

Kuukausitiedote

Kokoukset, koulutukset ja ajankohtaiset asiat

Syksyn 2015 Osaava-koulutukset:

8.09.2015	OPS2016 - Laaja-alainen osaaminen
21.09.2015	Ulos oppimaan!, Kuortane
22.09.2015	Ulos oppimaan!, Kauhajoki
23.09.2015	OPS2016, Esi- ja alkuopetuksen koulutuspäivä
24.09.2015	Riidoista ratkaisuihin - sovittelun mahdollisuudet kasvatusyhteisöissä
30.09.2015	Alustoja ja appseja matemaattisten aineiden opettajille
5.10.2015	Peliohjelmointi ohjelmallisen, eli loogisen ja analyttisen, ajattelun opettamisen välineenä, Seinäjoki
6.10.2015	Peliohjelmointi ohjelmallisen, eli loogisen ja analyttisen, ajattelun opettamisen välineenä, Ähtäri
7.10.2015	Oppimisen ja koulunkäynnin tuki, Lapua
20.10.2015	Tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa, SJK
21.10.2015	Tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa, Kurikka
22.10.2015	Tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa, Alavus
27.10.2015	Monialaiset oppimiskokonaisuudet, Teuva
28.10.2015	Monialaiset oppimiskokonaisuudet, SJK
29.10.2015	Monialaiset oppimiskokonaisuudet, Alajärvi
17.11.2015	Turvassa - Kiintymyssuhteiden ja turvallisen oppimisympäristön merkitys lapselle

LISÄTIEDOT JA ILMOITTAUTUMINEN: <http://www.epky.fi/osaava-koulutukset>

Muut koulutukset:

POHJOISMAISTEN KIELTEN PERUSOPINNOT (25op, HY) starttaavat avoimena yliopisto-opetuksena syksyllä 2015!

→ Lisätiedot ja ilmoittautuminen: www.epky.fi/avoimenkoulutustarjonta
Marjaana Rasku, p. 050 577 2631 tai marjaana.rasku@epky.fi

Ajankohtaista:

- OPSin lukujen 1-4 koulukohtainen työstö valmiina ja tallennettu opetuksen järjestäjän linjaamalla tavalla!
- OPSin luvut 5-12 koulukohtaiseen työstämiseen syksyn aikana
→ koulukohtainen työskentely valmiina 29.1.2016 mennessä
- Vesot
→ Materiaalia välitetään sivistysjohdolle syksyllä 2015. Materiaalia myös Google Drivessa ja OPH:n sivuilla!

Ops-Reksikinkerit:

24.9.2015 Ilmajoki
19.1.2016 Seinäjoki

HUOM! Pohjanmaan
opettajien koulutus- ja
kulttuuripäivä 16.1.2016
→ *Teemana OPS2016!*

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö syksy 2015

2015

Kansallinen taso

Elokuu-
syyskuu

Opetushallitus järjestää
valtakunnallisia
ohjaustilaisuuksia ja
täydennyskoulutusta
kts. OPH:n koulutuksia

Maakunnallinen taso

- Maakunnallisten aine- ja aiheryhmiä työskentely jatkuu
→ AINEISTOT koontiryhmälle 30.9.2015 mennessä!
- Aine- ja aiheryhmiä materiaalia johtoryhmäkäsittelyyn, jonka jälkeen materiaali koulukohtaiseen työstämiseen
- ePerusteet käyttöön porrastetusti syksyn aikana

Osaavan koulutukset:

08.09.2015 OPS2016 - Laaja-alainen osaaminen
21.09.2015 Ulos oppimaan!, Kuortane
22.09.2015 Ulos oppimaan!, Kauhajoki
23.09.2015 OPS2016, Esi- ja alkuopetuksen koulutuspäivä
24.09.2015 Riidoista ratkaisuihin - sovittelun mahdollisuudet kasvatusyhteisöissä
30.09.2015 Alustoja ja appseja matemaattisten aineiden opettajille

Kuntien/koulujen taso

- OPSin lukujen 1-4 koulukohtainen työstö valmiina ja tallennettu opetuksen järjestäjän linjaamalla tavalla!
- OPSin luvut 5, 6 ja 12 koulukohtaiseen työstämiseen
→ koulukohtainen työskentely valmiina 29.1.2016 mennessä
- Vesot
→ Materiaalia välitetään sivistysjohtolle syksyllä 2015. Materiaalia myös Google Drivessa ja OPH:n sivuilla.

Lokakuu

Opetushallitus järjestää
valtakunnallisia
ohjaustilaisuuksia ja
täydennyskoulutusta

- Aine- ja aiheryhmiä materiaalia johtoryhmäkäsittelyyn, jonka jälkeen materiaali koulukohtaiseen työstämiseen
- Aineistojen kielentarkastus

Osaavan koulutukset:

5.10.2015 Peliohjelmointi, Seinäjoki
6.10.2015 Peliohjelmointi, Ähtäri
07.10.2015 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki, Lapua
20.10.2015 Tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa, Seinäjoki
21.10.2015 Tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa, Kurikka
22.10.2015 Tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa, Alavus
27.10.2015 Monialaiset oppimiskokonaisuudet, Teuva
28.10.2015 Monialaiset oppimiskokonaisuudet, Seinäjoki
29.10.2015 Monialaiset oppimiskokonaisuudet, Alajärvi

- OPSin luvut 7, 8, 9 ja 10 koulukohtaiseen työstämiseen
→ koulukohtainen työskentely valmiina 29.1.2016 mennessä

Marras-
joulukuu

Opetushallitus järjestää
valtakunnallisia
ohjaustilaisuuksia ja
täydennyskoulutusta

- Aine- ja aiheryhmiä materiaalit johtoryhmäkäsittelyyn, jonka jälkeen materiaali koulukohtaiseen työstämiseen
- Aineistojen kielentarkastus

Osaavan koulutukset:

17.11.2015 Turvassa - Kiintymyssuhteiden ja turvallisen oppimisympäristön merkitys lapselle

Päivän teemat (elo-marras, 2 ip)

- 6. Oppimisen arviointi
- 7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- 8. Oppilashuolto
- 9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä
- 10. Kaksikielinen opetus
- 11. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus
- 12. Valinnaisuus perusopetuksessa

28.8.2015 OPS-koulutus

Osallistujat:

Uvilan rehtorit ja OPS- työryhmien jäsenet

Paikka:

Silokallion kurssikeskus
Silokalliontie 160, Kullaa
(Alakerran luentosali ja takkahuone)

Mukaan:

Opetussuunnitelman perusteet 2014
Diapohjat työskentelyä varten

8.30

Aamupala

9.00

Aloit. Yleistä. Prosessi.

Oppimisen arviointi

Alustus

Työskentelyä ryhmissä

11.30

Lounas

12.00

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppilashuolto

Työskentelyä ryhmissä

14.00

Kahvit

14.30

Luvut 9 – 11

Valinnaisuus perusopetuksessa

15.30

Viikonlopun viettoon

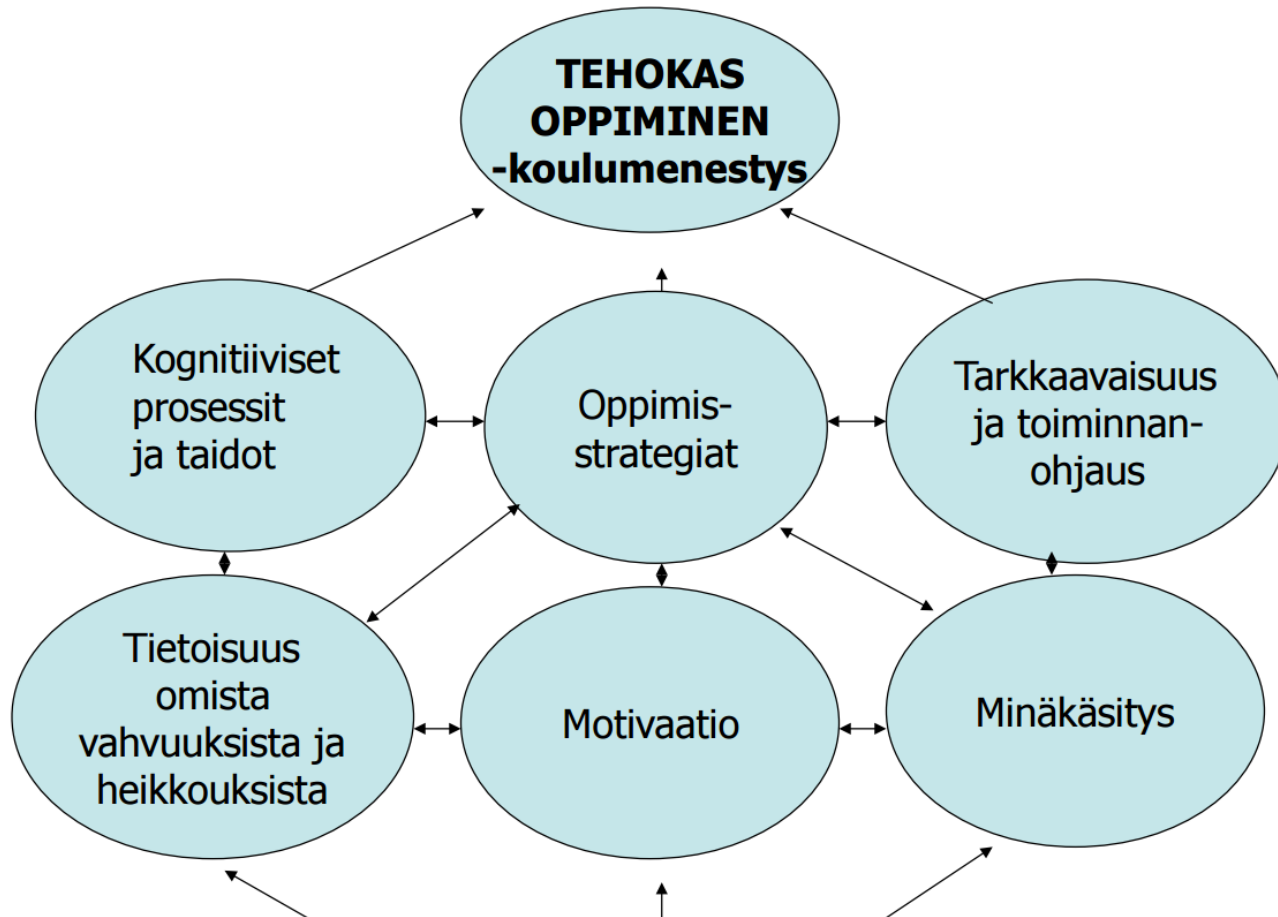
Päivän periaatteet

- Luku tiiviistetysti
 - Keskeisimmät kohdat
 - Osallisuutta, kiitos!
 - Esimerkkejä, ideoita
- Oma työskentely
 - Ajatuskartta aiheesta
 - Ryhmissä, pareittain

Oppimisen arviointi

Tehokas oppiminen

"SOSIAALINEN PERIMÄ": Kulttuuri, ympäristö, koulu, perhe, vanhemmuus

Ydinvahvuudet

Tässä ohjeet:

1. <http://www.viacharacter.org/www/>
2. Oppilas kirjoittaa etu- ja sukunimensä. Jos ei ole sähköpostia, voi laittaa tähän vain "jotain hölynpölyä"
3. Seuraavalla sivulla "I want to take the VIA Survey for Youth".
4. "SIMULANG ANG SURVEY" (Kääntäjä on vahingossa kääntänyt tämän filippiinien kielelle.)
5. Seuraavalla sivulla: "TEEN KYSELYN ITSELLENI"
6. ALOITA kysely! Väittämiä on 96, jonka jälkeen mittarista saa kaikki 24 luonteenvahvuutta järjestyksessä.
7. Kannattaa tulostaa nämä ja tehdä luokkaan jokaiselle oma "Ydinvahvuus"- juliste, taulukko, kuva tms. josta oppilaan 5 ensimmäistä ydinvahvuutta näkyvät.

Miellekartta omasta osaamisesta

Tavoitteet: Itsetuntemuksen lisääntyminen

Erittele omaa osaamistasi seuraavasti:

- työkokemuksen ja koulutuksen kautta hankittu osaaminen (erikseen)
- erityisosaamiseni
- persoonalliset vahvuuteni,
- yleiset työelämävalmiuteni
- vapaa-ajalla kertynyt osaaminen

Jos et itse keksi esimerkiksi persoonallisia vahvuuksiasi, pyydä ystäviäsi tai ryhmäläisiäsi arvioimaan.

Kommentoiijat

Arviointia v. 1904-1905

Kiertokoulutodistuksen arvosanat

Sangen hyvä	4+
Hyvän hyvä	4
Hyvä	4 -
Tyydyttävän hyvä	-4
Sangen tyydyttävä	3+
Tyydyttävää parempi	3
Tyydyttävä	3 -
Välttävän tyydyttävä	-3
Sangen välttävä	2+
Välttävää parempi	2
Välttävä	2 -
Autettavan välttävä	-2
Autettava	1+
Heikkoa parempi	1
Heikko	1-
Heikon heikko	-1
Mitätöntä parempi	0+
Mitätön	0
Oikein mitätön	0 -
Jo harjoittelee	
Ei harjoittele	.. -

Onko oikein että...

(Päivi Atjonen 24.8.2012)

- *arvioidaan koko ajan?*
- *ihmisen arvo typistetään suorituksiksi?*
- *kilpailutetaan ?*
- *arvioidaan koko ajan samalla menetelmällä?*
- *arvioidaan vasta, kun suoritus on jo ohi?*
- *arviointitietoa käytetään toiseen tarkoitukseen kuin mihin sitä on kerätty?*
- *arvioija käyttää valtaa?*
- *arvioinnista puuttuu dialogi?*

Voimaannuttava arviointi

(Päivi Atjonen 24.8.2012)

- tarkoittaa oppijan vahvuuksien etsimistä ja tukemista
- on hyödyllisin formatiivisena
- **on enemmän kannustavaa kuin sanktioivaa**
- on monimenetelmäistä
- edellyttää myös kriittistä palautetta.
- vastaa kehittävän arvioinnin tai oppimiseen suuntautuneen arvioinnin periaatteita.

(Carless- Goldsmith- Patton)

Kolmiportaisen
tuen
edellyttämät
arviointitilanteet

- Arviointi. Irmeli Halinen
- Erja Vitikka: Oppimisen arviointi kehittämisen kohteena.
<https://www.youtube.com/watch?v=5X7Hx83kxRk>

Oppimista tukeva arviointikulttuuri

Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijoina

Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajien keinoja oppilaiden oppimisen tukemiseen

Suuri osa arvioinnista on opettajien ja oppilaiden välistä vuorovaikutusta

4

Yhteistyö kotien kanssa on osa hyvää arviointikulttuuria

Arvioinnin myötä saatu tieto auttaa myös opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti

Arvioinnin periaatteita OPS 2016

rohkaiseva ja yrittämään kannustava

osallisuutta edistävä, keskusteleva ja
vuorovaikutteinen

edistymisen näkyväksi tekeminen

oikeudenmukaisuus ja eettisyys

monipuolisuus

arviointitiedon hyödyntäminen opetuksen
ja koulutyön suunnittelussa

Pysäytyskuvasta valokuva-albumiin

- tavoitteena monipuolinen kuva oppilaasta

Millä välineillä?

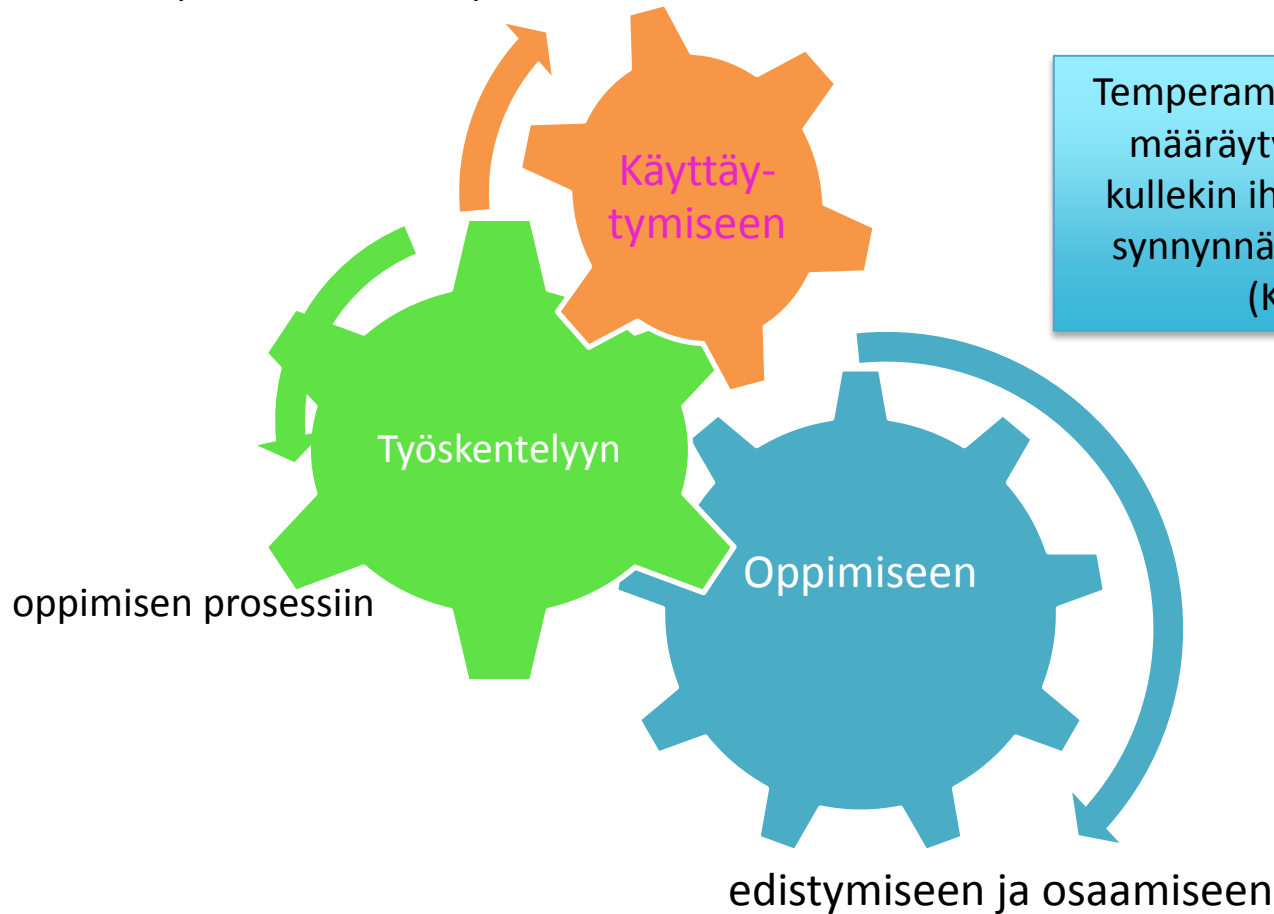
Kuka arvioi?

Missä ympäristössä?

Arviointi kohdistuu

ei persoonaan, temperamenttiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin

Temperamentti on geneettisesti määräytynyt kivijalka. Se on kullekin ihmiselle tyypillinen ja synnynnäinen tapa käyttäytyä (Keltinkangas)

Monipuoliset arviointikäytännöt

- Arviointi- ja näyttötilanteissa varmistetaan
 - Tehtävän ymmärtäminen
 - Riittävä aika
- Arviointi- ja näyttötilanteissa hyödynnetään/käytetään tarvittaessa
 - Tvt
 - Suullinen koe tai näyttö
 - Yksilölliset oppimis- ja koetehtävät
 - Apuvälineitä
 - Avustajapalvelua
 - Tulkkipalveluja

Tuen tarve otetaan huomioon koejärjestelyissä

Monipuoliset arviointimenetelmät

suulliset vastaukset, äänittäminen, esitykset, projektit, portfoliot, kotikoe + raportointi, tiivistelmä/käsitekartta tai kirja mukana kokeessa, pari- tai ryhmäkokeet, kysymykset etukäteen, oppilaiden tekemät kysymykset, bonuspisteet kotitehtävistä, valinnaiset tehtävät, aineistokokeet, oppilas opettaa muille, jälkikoe, avustettu kokeen tekeminen

Yksilöllinen tuki kokeessa

selkokielineen

kokeen tekeminen osissa

enemmän vihjeitä / kuvia rajattu koealue
joku lukee/selventää koetehtävät

koe suunniteltu ennakkoon oppilaalle sopivaksi

lisääaika

suuri fontti selkeät kysymykset, ei
pitkiä lauserakenteita eikä montaa
kysymystä samassa

**tarvittaessa oppilaalle näytetään yksi kysymys
kerrallaan jne.**

Oppimisen arviointi nivelkohdissa

Vuosiluokat 1-2

Laaja-alaisen osaamisen
tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppiaineiden tavoitteet ja
keskeiset sisällöt
vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokat 3-6

Laaja-alaisen osaamisen
tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Oppiaineiden tavoitteet ja
keskeiset sisällöt
vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokat 7-9

Laaja-alaisen osaamisen
tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineiden tavoitteet ja
keskeiset sisällöt
vuosiluokilla 7-9

**Arviointi 2. vuosiluokan
päätyessä:**
oppimisprosessin
kannalta keskeiset
arvioinnin kohteet

**Arviointi 6. vuosiluokan
päätyessä:** kriteerit
hyvää osaamista
kuvaavalle sanalliselle
arviolle tai arvosanalle 8

Päätösarviointi:
päättöarvioinnin kriteerit
arvosanalle 8

Pari sanaa päättöarvioinnista

- Nykyisin päättöarvosanat eivät kerro validisti sitä, millainen oppilaiden keskimääräinen osaamistaso on verrattuna suomalaisten oppilaiden keskimääräiseen osaamiseen (nykyiset perusteiden päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 eivät tue riittävästi opettajien arviointityötä)
- Opettajat suhteuttavat antamansa arvosanat kriteerien sijasta muiden oppilaiden osaamistasoon, vaikka suhteellinen arviointitapa on poistunut normeista 1985

Päättöarviointi

- Vslk 7,8 ja 9
- Miten oppilas on saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet?
- Suoriutumisen taso suhteessa kunkin oppiaineen tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin
- Lukuvuoden aikana opettajan tulee antaa ohjaavaa arviointipalautetta ja tietoa suoriutumisen tilasta
 - Riittävän yksilöllistä ja yksityiskohtaista tietoa
- Oppilaan ja huoltajien tulee olla tietoisia tavoitteista ja päättöarviointikriteereistä
- 9.lk oman opinto-ohjelman mukaan etenemiseen siirtyminen estää suoritusten raukeamisen

Päättöarvosanan muodostuminen

- Valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit eri oppiaineissa
- Valtakunnalliset periaatteet päättöarvosanan muodostumisesta
 - Ei suoraan keskiarvo jakso-, kurssi- tai lkvto distuksista, vaan **Opintojen päättyessä oleva oppilaan osaamisen taso** (kumuloituva osaamisen kehittyminen)
 - Tieto- ja taitokriteerit arvosanalle 8 ja 5 (kompensointimahdollisuus)
 - Vapautetuista oppiaineista ei arviointia
 - Valinnaisissa 2 vvh arvioidaan numerolla
 - Yksilöllistetyissä oppiaineissa päättöarviointi suhteessa HOJKS:ssa asetettuihin tavoitteisiin
 - Yksilöllistetyissä oppiaineissa päättöarviointi voi olla sanallista
 - Jos pidennetyn opv oppilas opiskelee opintokokonaisuuksia, arviointi annetaan kuitenkin oppiaineittain
 - Toiminta-alueittain opiskelevalle sanallinen arviointi

Pohdittavaksi

Arvioinnin tavoite	Käytännössä
Kehittää oppilaan itsearviointitaitoja, käyttää vertaisarviointia	
Opettaa oppilasta seuraamaan oppimisen edistymistä suhteessa tavoitteisiin	
Tehdä oppimisprosessi ja oppimaan oppimisen taidot näkyväksi	
Vertailla oppilaan edistymistä omiin suorituksiin, ei muihin oppilaisiin	
Arvioida huomioimatta oppilaan persoonasta ja temperamentista	

Pohdittavaksi

Miten opettajana...	Käytännössä
Tuot oppimisen tavoitteet esille	
Huolehdi, että oppilas ymmärtää arviointitilanteessa tehtävänannon ja saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen	
Huomiot oppilaan lievätkin oppimisvaikeudet tai puutteellisen kielitaidon arviointia suunniteltaessa ja toteutettaessa (Miten ja millä menetelmällä oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa)	
Hyödynnä tieto- ja viestintätekniikkaa	
Varmista apuvälineiden saatavuuden ja avustajan tuen	

1. Minkälaisia arviointimenetelmiä olette käyttäneet?
2. Miten koulussanne on huomioitu oppimisvaikeuksien aiheuttamat esteet arvioinnin järjestämisessä?

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat arviointikulttuurin kehittämisen mahdolliset paikalliset painopisteet
- miten opintojen aikainen arviointi toteutetaan
 - **opintojen aikaisen** formatiivisen arvioinnin ja palautteen antamisen periaatteet, kokonaisuus ja pedagoginen tehtävä oppimisen edistämisessä
 - lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi
 - arvioinnin edellytysten tukeminen; **itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin** periaatteet
 - opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt
 - toisen ja kolmannen vuosiluokan sekä kuudennen ja seitsemännen vuosiluokan **nivelvaiheisiin** liittyvät arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt
 - **valinnaisten aineiden** arviointi
 - **käyttäytymisen arviointi** ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet
 - todistukset ja niiden antamiseen liittyvät käytännöt sekä sanallisen ja numeroarvioinnin käyttö todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa
 - muut tiedottamisen ja arviointipalautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa
- miten päättöarviointi toteutetaan

Esimerkki

E-P:n maakunnallinen
opetussuunnitelmatyö.

Arviointiryhmän pj. Elisa Puoskari. Luku 6

Oppimisen ja edistymisen tavoitteet

- Opettaja kertoo oppiaineen/projektin/työskentelyn Tavoitteet selkeästi oppilaan tason mukaisesti
- Oppilas asettaa omat tavoitteensa
- Huoltajille tiedotetaan tavoitteista

Oppilaan itsearviointi ja vertaisarviointi

- Ohjaa oppilasta toimimaan itseohjautuvasti
- Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan, onnistumisiaan ja kehittämisen kohteitaan
- Tulee edistää oppilaiden keskinäistä arviointikeskustelua ja vertaisarviointia
- Itsearviointia ja vertaisarviointia voidaan toteuttaa:
 - keskustellen
 - pareittain/ryhmässä/yksin
 - kirjallisesti
 - osana portfolioa
 - draaman keinoin
 - kuvallisen ilmaisun avulla

Arvioinnin kohteet

Oppiminen

- Oppiaineen tieto ja taito
- Tavoitteellisuus
- Oppimaan oppiminen (omien oppimistapojen tunnistaminen ja kehittäminen)

Työskentely

- Ryhmässä toimimisen taidot
- Vuorovaikutustaidot
- Omista asioista huolehtiminen
- Oppimisen säännöllisyys ja monipuolisuus
- Tavoitteellisuus

Käyttäytyminen

- Toisen huomioonottaminen
- Hyvät tavat
- Yhteisesti sovitut toimintatavat ja säännöt
- Tilanteeseen sopiva käyttäytyminen

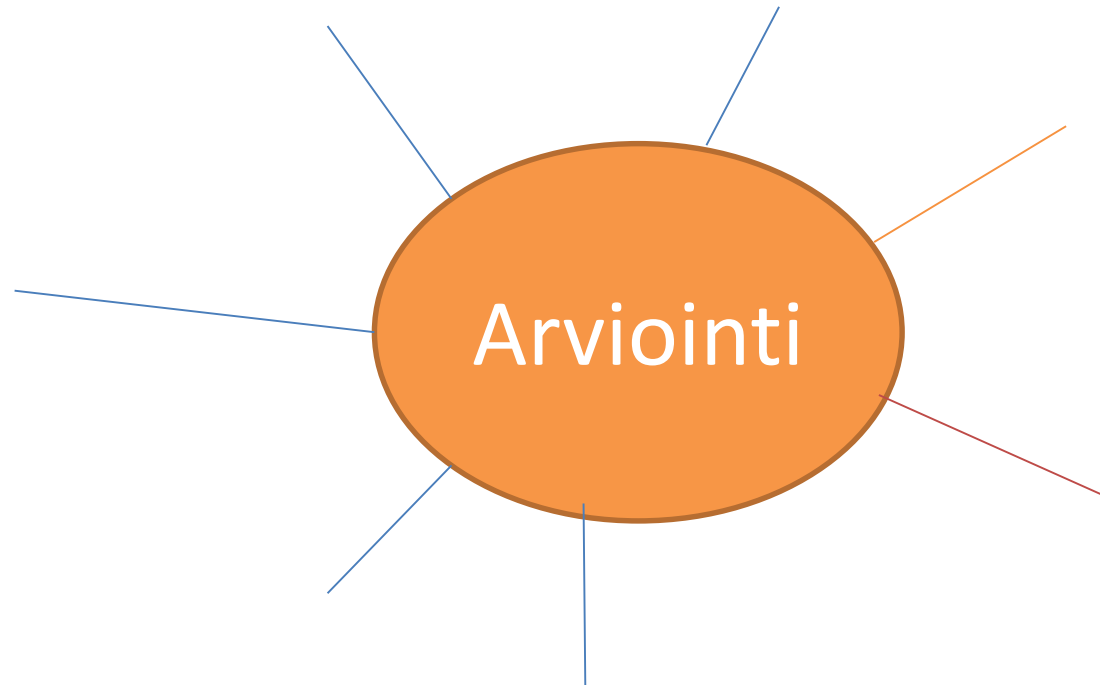
Oppilaan käsitys omasta itsestään oppijana vahvistuu

Arviontityöskentely kunnassa/kouluissa

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- Miten **arviointia ja palautteen antamista kehitetään** pedagogisena kokonaisuutena kunnassa/koulussa?
- Miten huolehditaan **arvioinnin periaatteiden** yhteisestä käsittelystä ja käytöstä kunnassa/koulussa?
- Miten edistetään **monipuolisten arviointimenetelmien** käyttöä kunnassa/koulussa?
- Millaisin keinoin voidaan **kehittää oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin ja vertaisarviointiin**?
- Miten toteutetaan arvioinnin osalta **yhteistyötä kotien** kanssa?
- Miten huolehditaan, että **arviointiperusteet ovat oppilaiden ja huoltajien tiedossa**?

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki 2016

- Lakisääteiset prosessit eivät muutu
- Tekstiä ja käsitteitä on selkeytetty ja tarkistettu palautteen mukaan
- Pedagogisten asiakirjojen sisältöä on tarkennettu
- Eperusteissa tukiaineistoa
- Paikallisen ops:n laadintaan tarkka ohjeistus (Tuen päättäminen, järjestäminen ja kuvaaminen mahdollisimman konkreettisesti)
- Kodin ja koulun yhteistyö ja ohjaus luvussa 5. Luvussa 7 näiltä osin erityispiirteet, jotka liittyvät tuen järjestämiseen
- Moniammatilliseen ja monialaiseen yhteistyöhön liittyvät kohdat täsmennetty
- Uudet luvut 7.4.2. Erityisen tuen päätös ja 7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet
- Joustavan perusopetuksen toiminta siirtynyt lukuun 5 ja oppilashuolto omaksi luvukseksi
- Oppiaineissa ”Ohjaus, eriyttäminen ja tuki”

Uusia painotuksia

- Koko kouluyhteisön hyvinvointi
 - Koulun toiminnan yhteisöllinen kehittäminen ja vaikeuksien ennalta ehkäisy
 - <http://blogs.helsinki.fi/thinkmath/>
 - <http://vuorovaikutuspakki.blogspot.fi/2013/04/muksuopin-15-askelta-opiksi.html>
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja aikuisten yhteinen vastuu
 - Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttaminen edellyttää monipuolista yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa.
 - Kotiin ollaan aina yhteydessä ennen oppilaan asian käsittelyä.
 - Oppilas tai huoltaja ei voi kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta.

Martti Hellström:

KOTI JA KOULU YHDESSÄ- 10 fiksua työkalua kumppanuuteen

http://www.peda.net/img/portal/3103751/10tyokalua_kevyt.pdf?cs=1421413050%20

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö	pykälä
Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa	PoL 3§
Kasvatus ja opetus tulee järjestää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.	Tuntijako-asetus 4 §
Oppimissuunnitelma ja HOJKS on laadittava, jollei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan sekä tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa	Pol 16 a § ja 17 §
Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.	Pol 16 a §
Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.	Oppilas- ja opiskelijahuoltol. 3 §
Lapsen huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan.	PoL 26 a§

Huoltajan suostumusta vaaditaan	pykälät
Jos lapsi osoitetaan opetukseen, jossa oppilaalta peritään maksuja tai opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää	Pol 6 §
Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan. Opiskeluhuoltoryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.	Opp. Ja opiskelija-huoltol. 19 §
Suostumusta annettaessa, huoltajalla tulee olla tieto mihin suostuu. Suostumus pitää olla todennettavissa	

Huoltaja päättää tai valitsee	Pykälä
Opetuskielen, jos opetuksen järjestäjä antaa opetusta useammalla kuin yhdellä opetuskielellä, jolla oppilas pystyy opiskelemaan	PoL 10
Äidinkielen	PoL 12 §
Uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetuksen	PoL 13 §
Oppiaineita ja oppimääriä koskevat valinnat	30§
Oppilaan korvaavan opetuksen järjestämisestä vapauttamisesta, kun oppilas osallistuu muuhun kuin koulun järjestämään oman uskontonsa opetukseen tai oppilaalla voidaan katsoa POL 18 §:n 1 kohdan mukaisesti olevan joltakin osin ennestään perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot. Oppilaan saaman opetuksen määrä voi tällöin alittaa opetuksen vuosittaisen ja viikottaisen tuntimäärän, jos huoltaja tällaisen vapautuksen on pyytänyt.	PoL 18 §:n 1

Huoltajalle on ilmoitettava	Pykälät
Oppilaan luvattomat poissaolot	PoL 26
Oppilaaseen kohdistetut ojentamiset ja kotitehtävien laiminlyönnistä saadut seuraukset -> 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle.	36 a §
Keskeisistä asioista koskien opetuksen yleistä järjestämistä, opetustunteja ja opetuksen yhteydessä järjestettävää muuta toimintaa, työaikoja, koulun ulkopuolella annettavaa opetusta ja muita tarpeellisia opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja	PoA 9§
Tietoja oppilaan opintojen edistymisestä sekä oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä	PoA 10 §
Mistä saa tiedon arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin	Poa 13 §
Kotiin on syytä tehdä kirjallisesti esim. lukuvuositedote. Käytännöt esim. yhteiset lomakkeet ja arkistointi, tulee päättää. Niistä on ilmoitettava myös kotiin	

Huoltajaa on kuultava	Pykälä
<u>Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen</u> tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään sekä hankittava oppilaan opetuksesta vastaavilta selvitys oppilaan oppimisen etenemisestä ja oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehty selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta sekä tehtävä näiden perusteella arvio erityisen tuen tarpeesta (pedagoginen selvitys)	PoL 17 §
Erityisistä opetusjärjestelyistä, jos huoltaja ei ole itse esittänyt	PoL 18 §
Vuosiluokalle yleisen koulumenestyksen vuoksi jättämisestä, jollei huoltajan esitys	PoL 22§
Ennen kurinpitorangaistuksen antamista	Pol 36 a§
Kuuleminen Hall 34 §, Perustuslaki 21 § 2 mom	
- Huoltajalla mahdollisuus suullisesti tai kirjallisesti ennen asian ratkaisemista esittää oma perusteltu näkemys ja mielipide asiasta. - Tiedossa kuulemisen tarkoitus ja mistä erityisesti toivotaan huoltajan näkemystä. - Kuultavalle on kerrottava missä hän voi perehtyä aineistoon, johon päätöksen tekeminen perustuu, ennen hänen kuulemistaan	

Heti aluksi haluaisin sanoa miten iloisia olemme siitä,
että saimme mahdollisuuden keskustella kanssanne
teidän täydellisestä kyvyttömyydestän-
ne parantaa poikamme
koulusuorituksia.

Vanhempien tukemisessa tavoitteina vahvistaa:

- vanhempien kiinnostusta ja sitoutumista lapsiinsa positiivisella tavalla
 - vanhempien luottamusta omiin kykyihinsä
- lapsen kehityksen kannalta tärkeitä ihmissuhteita
- Ehkäistä olosuhteita ja tilanteita, jotka johtavat lapsen laiminlyöntiin

i 2015

Palaute aina oikea

2X myönteistä palautetta

Kumpaan

Pelko p

Ei syyllistetä niitä, jotka eivät tu

Oppilaiden ja huoltajien tulee tietää esim.:

- Mitä tarkoittaa tuen tarve?
- Mitkä kolme porrasta?
- Miten ja kuinka prosessit etenevät?
- Millaista tukea kunnassa on tarjolla?
- Millaisia oppilaita tukipalvelut koskevat?
 - Kuka vastaa palveluista?

Mikko Saari, SIVISTYSTOIMIALAN JOHTAJA, KT, KAJAANI

Koulunkäynti ja oppiminen sujuvat kun...

1. Osoitetaan sanoin ja teoin, että lapsi on hyväksytty juuri sellaisenaan jollaiseksi hän on sattunut joskus tähän maailmaan syntymään
2. Ollaan myönteisellä tavalla ja aktiivisesti kiinnostuneita lapsen koulunkäynnistä ja arjesta yleensä.
3. Voidaan olla varmoja, että opettaja huolehtii hyvästä opetuksesta, ja vanhempi huolehtii siitä, että lapsi tekee läksynsä ja tulee kouluun ajoissa.
4. Muistetaan, että arvosanat eivät kerro koko totuutta osaamisesta ja koulumenestyksestä – tärkeintä on, että tiedämme tehneemme ja yrittäneemme parhaamme.
5. Huolehditaan lapselle turvallinen, selkeä ja ennustettava päivärytmi koulussa ja kotona.
6. Muistetaan, että opettajat tekevät työtään lapsen parasta ajatellen ja tiedetään, että vanhemmat tukevat lasta erilaisissa elämäntilanteissa.
7. Koti ja koulu puhaltavat yhteiseen kasvun hiileen – eivät yhteiseen kynttilään.
8. Vastuullisuuden ja vapauden määrä kasvavat asteittain lapsen kasvaessa ja samalla muistetaan, että vaikka nuori näyttäytyy ulkoisesti omillaan toimeentulevalta, mieli on pitkään lapsen mieli ja nuoren ei tule elää aikuisten maailmassa.
9. Koulun arjessa raivataan ja myös annetaan reilusti aikaa *iloiselle yhdessä tekemiselle* ja siten kehitetään kouluun luottamuksen ja suvaitsevaisuuden henkeä.
10. Tiedetään, että keskeneräisyydessä ja vajavaisessa piilee voimaa ja mahdollisuus, jota valmiissa ja täydellisessä ei enää ole. Tätä arvostamme.

Pari sanaa asiakirjoista...

- Asiakirjat ovat salassa pidettäviä, mutta niitä voivat lukea oppilasta opettavat opettajat ja muut tietoa työtehtävissään tarvitsevat henkilöt
- Asiakirjoihin ei kirjata oppilaan diagnooseja tai psykologin tms. lausuntojen sisältöjä
- Asiakirjoihin voidaan kirjata, että oppilas on ohjattu oppilashuollon asiantuntijoiden puoleen. Ei ole suositeltavaa kuvailla ohjaamisen syitä ja toimenpiteitä
- Pedagogisiin asiakirjoihin ei liitetä lausuntoja (ainoastaan erityisen tuen päätökseen perusteluiksi)

Salassa pidettäviä tietoja/asiakirjoja:

- Tiedot henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan, vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä tai poliittisesta vakaumuksesta
- Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta
- Oppilashuoltoa ja oppilaan opetuksesta vapauttamista koskevat tiedot
- Tiedot henkilölle suoritetusta psykologisesta testistä tai soveltuvuuskokeesta sekä oppilaan koesuoritukset
- Tiedot taloudellisesta asemasta, terveydentilasta tai vammaisuudesta
- Oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia sisältävät asiakirjat

HYVÄ KOULUPÄIVÄ

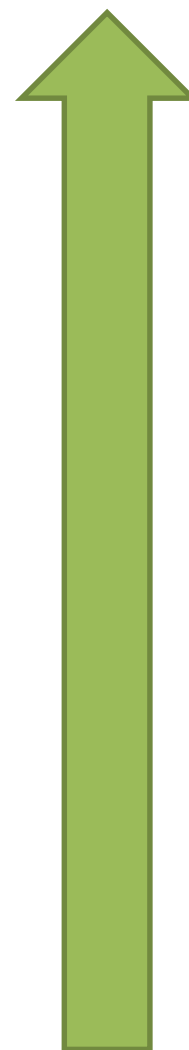
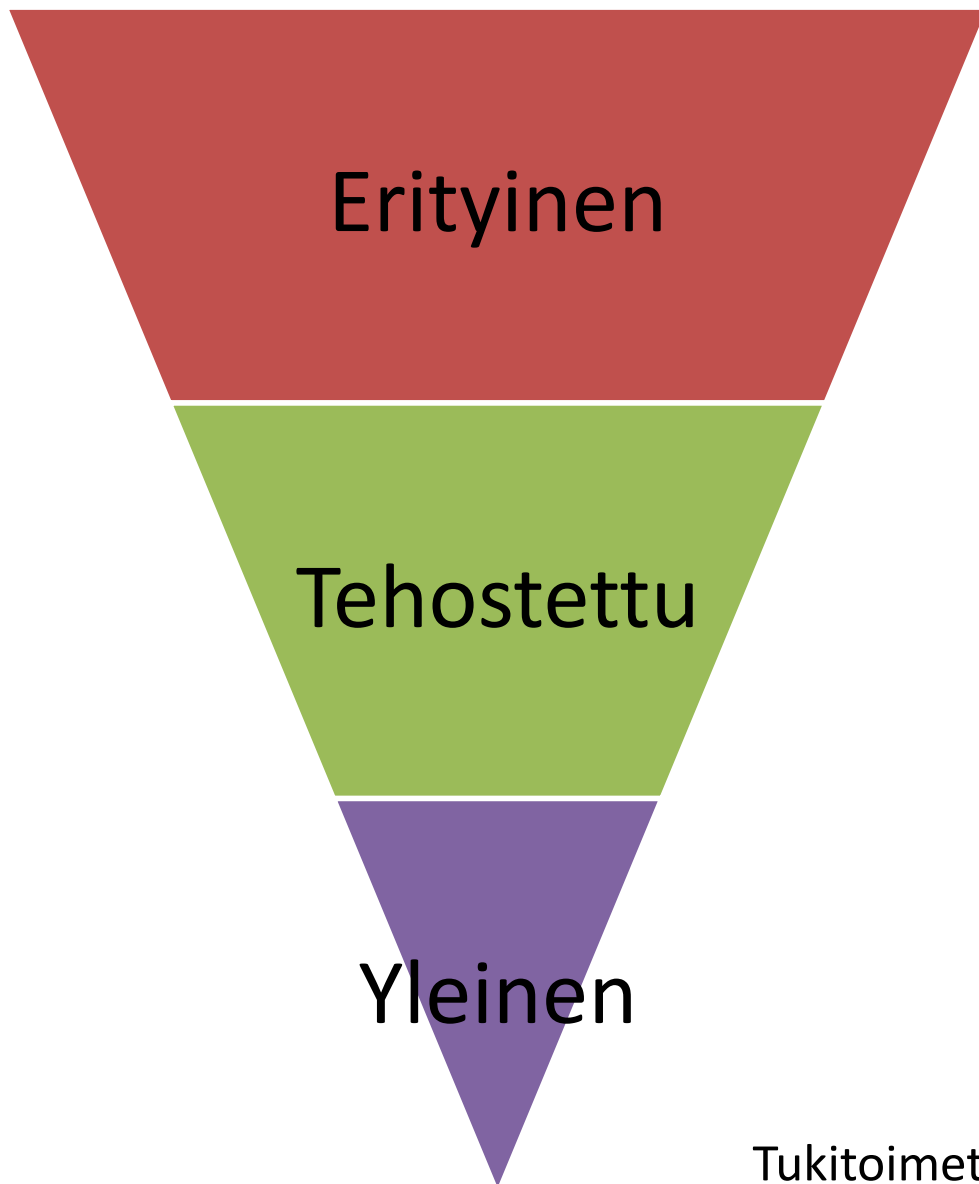
Laadukas perusopetus, ennaltaehkäisevät toimintatavat, yhteisöllisyys, välittävä ja kannustava ilmapiiri, kodin ja koulun yhteistyö

TUEN TASOT JA KESKEISET PROSESSIT

TUKIMUODOT

YLEINEN TUKI	TEHOSTETTU TUKI	ERITYINEN TUKI
Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki Oppimissuunnitelma Tukiopetus Osa-aikainen erityisopetus Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut	Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki Oppimissuunnitelma (lakisää.) Tukiopetus Osa-aikainen erityisopetus <u>Opiskelun erityiset painoalueet</u> Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut	Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki HOJKS Tukiopetus Osa-aikainen erityisopetus Opiskelun erityiset painoalueet <u>Kokoaikainen erityisopetus</u> <u>Oppimäärän yksilöllistäminen</u> Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut

Tukitoimet suhteutettuna kustannuksiin

Diakaraoke

- Selittää dia lyhyesti valmistautumalla koulun/yhteisön/tietämykseen näkökulmasta
- Kiitos! Vuoro seuraavalle!
- Pakottaa keskittymään (Kaikki lukevat diat tarkkaan ja miettivät, miten tulkitsevat tekstin)
- 6 ryhmää

Paikallisesti päätettävät asiat

1. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset paikalliset linjaukset

- ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit (loppu omaksi kohdakseen)
- toiminta ja yhteistyö nivelvaiheissa
- oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden suunnitelmallinen seulonta tuen järjestämiseksi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako opetustoimessa sekä muiden hallintokuntien kanssa
- yhteistyö oppilashuollon palveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa
- kotien kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset toimintaperiaatteet oppimisen ja koulunkäynnin tuen kysymyksissä
- oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä

Ennaltaehkäisevä työn ja varhaisen puuttumisen - toimintamallit

•Friends, askeleittain, Lions Quest...

1

Toimintamallit nivelvaiheissa

- Eskarista ykköselle
- Kakkoselta kolmoselle
- Kuudennelta seiskalle
- Ysiltä toiselle asteelle

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden seulonta

- Vuosikello

Yhteistyö oppilashuollon ja muiden ammattihenkilöiden kanssa tuen tarpeen suunnittelussa, järjestämisessä ja käytännön toteuttamisessa

- Terapiat, kuntoutus yms.

Kotien kanssa tehtävä yhteistyö

- Yhteistyö koulun luokan ja oppilaan tasolla?

Toimivaltuudet (oppimisen ja koulunkäynnin tuen) hallintopäätöksissä

- Mitä hallintopäätöksiä?
- Kuka vastaa?
- Johtosääntö?

2. Yleinen tuki

- yleisen tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa

YLEINEN TUKI

Yleinen
tuki

- eriyttäminen
- tukiopetus
- oppilaanohjaus ja oppilashuollon tuki
- joustavat opetusryhmät
- osa-aikainen erityisopetus
- oppilasohjaajan tuki/ avustajapalvelut, apuvälineet jne.

Merkittään Wilmaan
kohtaan TUKITOIMET.
Se, joka järjestää
tukitoimen, myös
merkitsee.

Yleisen tuen käytännön järjestäminen

- eriyttäminen, opettajien ja henkilöstön yhteistyö, ohjaus, joustavat opetusjärjestelyt

Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken

yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa

3. Tehostettu tuki

- tehostetun tuen käytännön järjestäminen
- pedagogisen arvion laadintaan liittyvät käytänteet
- toimintatavat oppilaan tehostetun tuen aloittamisessa, toteuttamisessa ja päättämisessä
- oppimissuunnitelman laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

PEDAGOGINEN ARVIO (asiakirja Wilmassa)

- opettaja tekee arvion, kun tuen tarve kasvaa (arvioi tuen riittävyyttä), mitä tukea oppilas on saanut, miten se on vaikuttanut, millaista tukea pitäisi saada jatkossa
- käsitellään yhteisneuvottelussa (opettaja, huoltajat, oppilas, psykol/ kuraattori/ TH/ tms.)
- sisältää lausunnot
- päävastuu laadinnasta on luokanopettajalla tai aineenopettajalla, erityisopettaja apuna.

OPPIMISSUUNNITELMA (pedagoginen asiakirja Wilmassa)

- laaditaan aina tehostetun tuen suunnitelmaksi (tutkimuodot tavoitteellisempia kuin yleisessä tuessa + säännöllisempää + useita tutkimuotoja käytössä jne)
- Luokan- ja aineenopettajat laativat yhdessä erityisopettajan kanssa: kirjataan vastualueet, opetusjärjestelyt, tarvittava tuki, tavoitteet, jne.
- oppiaineissa voi olla sisällöllisiä painoalueita (jos opetuksen sisältö ei vastaa kys. vuosiluokan tasoa, tuen taso on jo erityistä tukea)
- oppilaan arviointi yleisen ops: n mukaan.

Tehostettu
tuki

Tehostetun tuen käytännön
järjestäminen

3

Pedagogisen arvion
laadintaan liittyvät
käytänteet

Toimintatavat oppilaan
tehostetun tuen aloittamisessa,
toteuttamisessa ja
päättämisessä

Oppimissuunnitelman
laadintaan, arviointiin ja
tarkistamiseen liittyvät
käytänteet

Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri
toimijoiden kesken pedagogisen arvion ja
oppimissuunnitelman laadinnassa,
tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen
vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

Menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja
huoltajan kanssa pedagogisen arvion ja
oppimissuunnitelman laadinnassa,
tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen
vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

4. Erityinen tuki

1/3

- erityisen tuen käytännön järjestäminen
- pedagogisen selvityksen laadintaan liittyvät käytänteet
- oppilaan ja huoltajan kuulemiseen liittyvä menettely
- erityisen tuen päätöksen tekeminen ja tarkistaminen
- toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tukena

Erityisen tuen käytännön
järjestäminen

4/1

Pedagogisen selvityksen
laadintaan liittyvät
käytänteet

Oppilaan ja huoltajan
kuulemiseen liittyvä menettely

Erityisen tuen päätöksen
tekeminen ja tarkistaminen

Toimintatavat, kun erityinen tuki
päätetään lopettaa ja tuki jatkuu
tehostettuna tukena

- HOJKSin laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä
- menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- oppimäärän yksilöllistämiseen liittyvät toimintatavat osana pedagogisen selvityksen laadintaa, erityisen tuen päätöstä ja HOJKSin laatimista.
- pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen
 - lapsen ohjautuminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa
 - opetuksen käytännön järjestäminen
 - yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako
 - yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa
 - eri oppiaineiden mahdollinen yhdistäminen oppiainekokonaisuuksiksi tai jakaminen osa-alueisiin sekä niiden tarkempi kuvaus
 - tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tarkempi kuvaus toiminta-alueittain

HOJKSin laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet

yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä

menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

oppimäärän yksilöllistämiseen liittyvät toimintatavat osana pedagogisen selvityksen laadintaa, erityisen tuen päätöstä ja HOJKSin laatimista.

pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen

- lapsen ohjautuminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa
- opetuksen käytännön järjestäminen
- yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako
- yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa
- eri oppiaineiden mahdollinen yhdistäminen oppiainekokonaisuuksiksi tai jakaminen osa-alueisiin sekä niiden tarkempi kuvaus
- tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tarkempi kuvaus toiminta-alueittain

4. Erityinen tuki

3/3

Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

- käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- oppilaalle ja huoltajille tiedottamiseen ja oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat

Opetussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustajapalveluihin sekä muihin opetuspalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin liittyväthallinnolliset käytänteet ja päätöksenteko opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Tukimuotojen käytännön
järjestäminen

Yhteistyö, vastuut ja
työnjako eri toimijoiden
kanssa

Oppilaalle ja huoltajille
tiedottamiseen ja oppilaan ja
huoltajan kanssa tehtävään
yhteistyöhön liittyvät
toimintatavat

PEDAGOGINEN SELVITYS (pedagoginen asiakirja Wilmassa)

- erityisopettaja, opettajat ja OPH-henkilöstö laativat yhdessä, päävastuu erityisopettajalla
- vahvistetaan yhteisneuvottelussa (opettaja, huoltajat, oppilas, psykol/ kuraattori/ TH/ tms.)
- jatkossa tällä asiakirjalla tehdään suuremmat muutokset HOJKSiin, esim. uudet yksilöllistettävät aineet, koulupaikan muutokset ja myös se, jos siirrytään pois erityisestä tuesta
- pedagoginen selvitys tulee tehdä uudelleen 2. ja 6. luokan jälkeen, jolloin arvioidaan erityisen tuen tarve uudelleen (uusi päätös)

ERITYISEN TUEN PÄÄTÖS (siv.toimenjohtaja tekee)

Määritellään seuraavat asiat sekä tarvitaan uusi erityisen tuen päätös näiden muuttuessa: **pääsääntöinen opetusryhmä, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet, yksilöllistettävät oppiaineet, opetuksen järjestäminen poiketen 11 §:ssä määritellystä oppiainejaoista, vapauttaminen oppiaineen opiskelusta, päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta, opiskelu toiminta-alueittain.**

- Huoltajilla on valitusoikeus erityisen tuen päätöksestä.

HOJKS (pedagoginen asiakirja Wilmassa)

- erityisopettaja laatii yhteistyössä opettajien kanssa
- yksilöllinen ops (+ kirjataan myös oppimissuunnitelmat HOJKSiin - oppilaalla on vain yksi käytössä oleva suunnitelma)
- yksilöllistetyt oppiaineet kirjattava (tavoitteet, materiaalit, aikankohdat, arviointi), arviointi perustuu HOJKS:ssa laadittuihin tavoitteisiin
- Hoiks arvioidaan vuosittain eli joka vuosi laaditaan uusi HOJKS tai täydennetään ja muutetaan edellistä!
- * -merkki todistuksessa yksilöllistetyn oppiaineen kohdalla
- huoltajilla ei ole valitusoikeutta HOJKS:sta eli allekirjoitus ei välttämätön (kuitenkin suositeltavaa saada)

Erityinen
tuki

5. Perusopetuslaissa säädetty tukimuodot

- käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- oppilaalle ja huoltajille tiedottamiseen ja oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat
- Opetussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustajapalveluihin sekä muihin opetuspalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin liittyvät hallinnolliset käytänteet ja päätöksenteko opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Esimerkki prosessin kuvauksesta

Huom!
Asiasisällöissä
vanhentuneita
kohtia!

YLEINEN TUKI

Yleinen
tuki

- eriyttäminen
- tukiopetus
- oppilaanohjaus ja oppilashuollon tuki
- loustavat opetusryhmät
- osa-aikainen erityisopetus
- oppilaanohjaajan tuki/ avustajapalvelut, apuvälineet jne.

Merkittään Wilmaan
kohtaan TUKITOIMET.
Se, joka järjestää
tukitoimen, myös
merkitsee.

PEDAGOGINEN ARVIO (asiakirja Wilmassa)

- opettaja tekee arvioin, kun tuen tarve kasvaa (arvioi tuen riittävyyttä), mitä tukea oppilas on saanut, miten se on vaikuttanut, millaista tukea pitäisi saada jatkossa
- käsitellään yhteisneuvottelussa (opettaja, huoltajat, oppilas, psykologi/ kuraattori/ TH/ tms.)
- sisältää lausunnot
- päävastuu laadinnasta on luokanopettajalla tai aineenopettajalla, erityisopettaja apuna.

OPPIMISSUUNNITELMA (pedagoginen asiakirja Wilmassa)

Tehostettu
tuki

- laaditaan aina tehostetun tuen suunnitelmaksi (tukimuodot tavoitteellisempia kuin yleisessä tuessa + säännöllisempää + useita tukimuotoja käytössä jne)
- Luokan- ja aineenopettajat laativat yhdessä erityisopettajan kanssa: kirjataan vastualueet, opetusjärjestelyt, tarvittava tuki, tavoitteet, jne.
- oppiaineissa voi olla sisällöllisiä painoalueita (jos opetuksen sisältö ei vastaa kys. vuosiluokan tasoa, tuen taso on jo erityistä tukea)
- oppilaan arviointi yleisen ops: n mukaan

PEDAGOGINEN SELVITYS ()

- erityisopettaja, opettajat ja OPH-henkilöstö laativat yhdessä, päävastuu erityisopettajalla
- vahvistetaan yhteisneuvottelussa (opettaja, huoltajat, oppilas, psykologi/ kuraattori/ TH/ tms.)
- jatkossa tällä asiakirjalla tehdään suuremmat muutokset HOJKSiin, esim. uudet yksilöllistettävät aineet, koulupaikan muutokset ja myös se, jos siirrytään pois erityisestä tuesta
- pedagoginen selvitys tulee tehdä uudelleen 2. ja 6. luokan jälkeen, jolloin arvioidaan erityisen tuen tarve uudelleen, (uusi päätös)

ERITYISEN TUEN PÄÄTÖS (siv.toimenjohtaja tekee)

Määritellään seuraavat asiat sekä tarvitaan uusi erityisen tuen päätös näiden muuttuessa: pääsääntöinen opetusryhmä, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet, yksilöllistettävät oppiaineet, opetuksen järjestäminen poiketen 11 §:ssä määritellyistä oppiaineista, vapauttaminen oppiaineen opiskelusta, päätös pidennetyistä oppivelvollisuuksista, opiskelu toiminta-alueittain.

- Huoltajilla on valitusoikeus erityisen tuen päätöksestä.

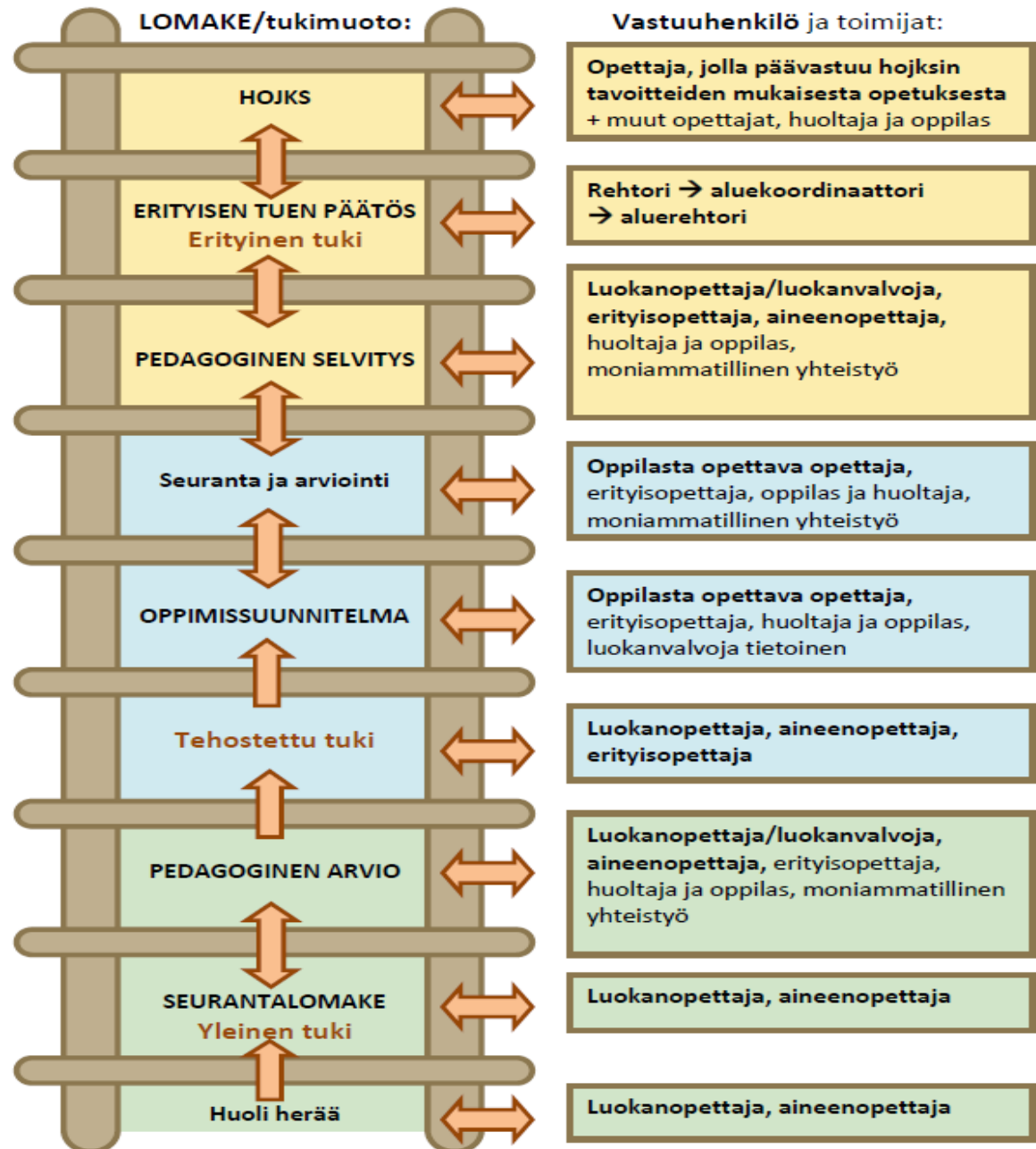
HOJKS (pedagoginen asiakirja Wilmassa)

Erityinen
tuki

- erityisopettaja laatii yhteistyössä opettajien kanssa
- yksilöllinen ops (+ kirjataan myös oppimissuunnitelmat HOJKSiin - oppilaalla on vain yksi käytössä oleva suunnitelma)
- yksilöllistetyt oppiaineet kirjattava (tavoitteet, materiaalit, aikakohdat, arviointi), arviointi perustuu HOJKS:sa laadittuihin tavoitteisiin.
- Hoiks arvioidaan vuosittain eli joka vuosi laaditaan uusi HOJKS tai täydennetään ja muutetaan edellistä!
- * -merkki todistuksessa yksilöllistetyt oppiaineen kohdalla
- huoltajilla ei ole valitusoikeutta HOJKS:sta eli allekirjoitus ei välttämätön (kuitenkin suositeltavaa saada)

Esimerkki (Oulunsalo)

OPPIMISEN TUKI

Ulvilan ajatuksia oppimisen ja koulunkäynnin tuesta

Oppilashuolto

Normikertaus 1

- Uudistunut lainsäädäntö erottaa toisistaan oppilashuollon ja kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tuen.

PoL 16 a § ja 17 § (1288/2013)

- Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta
- Täydentää oppilaan saamaa yleistä, tehostettua tai erityistä tukea

Normikertaus 2

Tehostettu tuki

- Aloittaminen ja järjestäminen käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Erityinen tuki

- Selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta tehdään oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä (osa pedagogista selvitystä).

Monimmitallisuus

- Opetushenkilö/-stö +
kouluterveydenhuollon, psykologi- tai
kuraattoripalveluiden edustaja

LÄÄKETTÄ LEVOTTOMILLE LAPSILLE JA NUORILLE -
Hyvinvointia ja terveyttä oppimisympäristöön

[koulutusmateriaalit](#)

Esimerkkejä yhteisöllisestä hyvinvointityöstä

Ulvilan ajatuksia yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisestä

Kiitollisuuspäiväkirja:

"Tämä harjoitus on tällä hetkellä suuri suosikki positiivisuus- ja onnellisuustutkimuksen piirissä.

Kirjoittaminen auttaa huomaamaan sitä hyvää, mikä nyt on jo olemassa tai juuri nyt syntymässä. Tarkoitus on synnyttää luonnollista, ei teeskenneltyä kiitollisuutta elämää kohtaan ja todella sallia itselleen hyvistä asioista nauttiminen.

Harjoitus:

Kirjoita illalla muistiin päivän aikana tapahtuneita mukavia asioita. Jälleen on kysymys hyvin arkipäiväisistä asioista ja tapahtumista. Mitään suurta ja ihanaa ei tarvitse kuvitella eikä uskotella itselleen olemassa olevaksi. Havainnoi sitä luonnollista hyvää, joka on jo olemassa elämässäsi tai joka ikään kuin tulee sinua vastaan päivän aikana. Kirjoita muistiin, miten asiat ovat päivän aikana onnistuneet ja miten paljon hyvää ja mukavaa sinulle on tapahtunut. Kun totut tähän, voit jatkaa kirjaamalla päivän aikana tapahtuneita ihmeitä, esimerkiksi miten koirasi vointi on parantunut sairauden jälkeen, miten työkaverisi kiitti sinua tai miten hyvin suosikkijoukkueesi yhtäkkiä pelasi."

Lähde: Dunderfelt, Tony. 2010. Ilon psykologia. Jyväskylä: PS-kustannus.

Poikkeuksien löytäminen -harjoitus

Tavoitteet:

Myönteisten poikkeuksien hyväksikäyttäminen toiminnan ja vuorovaikutuksen kehittämisessä

Ryhmän koko: Yksilöharjoitus, kaikenkokoiset ryhmät

Aika: +15 minuuttia

Välineet: Kynä ja paperia

- Ajattele henkilöä, jonka käyttäytyminen on sinulle tällä hetkellä pulmallista. Tee lista niistä tilanteista, joissa kyseinen henkilö ei käyttäydy häiritsevästi.
- Yritä keksiä, mitä eroja ongelmallisissa ja toimivissa tilanteissa on. Pienikin eroavuus saattaa olla tärkeä.
- Tee lista niistä toiminnoista, ominaisuuksista, luonteenpiirteistä, joita et halua tässä henkilössä muuttaa.
- Yritä keksiä, mitä sellaista teet jo nyt, mikä suhteessa kyseiseen henkilöön toimii. Miten itse olet erilainen ongelmattomissa tilanteissa?
- Edistääksesi jo nyt toimivaa käyttäytymistä tee suunnitelma, jonka perustana on tieto olemassa olevista poikkeuksista."

A photograph of a calm body of water reflecting a sunset or sunrise sky. The sky is filled with large, dark, silhouetted clouds, with a bright glow of light breaking through near the horizon. In the foreground, a dark pier structure with several vertical posts and a thin rope or wire runs across the water. The text is overlaid in the lower half of the image.

Kieleen ja
kulttuuriin liittyviä
erityiskysymyksiä

A photograph of a calm body of water at dusk or dawn. The sky is a deep blue with scattered white clouds, and the sun is low on the horizon, creating a warm glow. In the foreground, a wooden pier structure with several vertical posts and a horizontal rope is visible. The water reflects the sky and the pier.

Kaksikielinen opetus

Erityiseen maailmankatsomukseen
tai kasvatusopilliseen järjestelmään
perustuva perusopetus

Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusopetuksessa on kolmenlaista valinnaisuutta

- a) Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit
- b) Oppilaan valintaan perustuvat valinnaisaineet
- c) Valinnaiset, oppilaille vapaaehtoiset kielet

- Kaksi ensimmäistä ovat opetuksen järjestäjää velvoittavia
- Kolmannesta opetuksen järjestäjä päättää, tarjotaanko niitä vai ei

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- Kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta ja musiikki.
- Tuntijaossa ilmaistaan vähimmäistunnit
- Lisäksi valinnaisia 1.-6. –luokilla 6 vvt ja 7.-9. –luokilla 5 vvt
- Taide- ja taitoaineiden valinnaisuutta voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.
- Huom. kotitaloutta voidaan järjestää jo alakoulussa

Valinnaiset aineet

- Perusopetuksen aikana vähintään 9 vvt
- Voivat liittyä mihin tahansa oppiaineeseen, myös taide- ja taitoaineisiin tai kieliin, useampiin oppiaineisiin tai suoraan esim. laaja-alaiseen osaamiseen
- Voivat liittyä myös sellaisen painotetun opetuksen järjestämiseen, johon hakeudutaan.
- Koulun opetussuunnitelmaan kirjataan yleiset periaatteet valinnaisten aineiden toteuttamisesta.

Valinnaiset kielet

- Opetuksen järjestäjä linjaa oppilaille tarjottavat vapaaehtoiset ja valinnaiset kielet
- Valinnaisten kielten opiskelu on oppilaille vapaaehtoista
- Voidaan tarjota mitä tahansa kieltä A2- tai B2-oppimääränä

Valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 8 §:n perusteella koulussa, jossa on saamelaisten kotiseutualueella asuvia oppilaita, tulee valinnaisena aineena olla saamen kieli. Koulussa, jossa saamenkielisille, romanikielisille ja vieraskielisille oppilaille opetetaan äidinkielenä oppilaan omaa äidinkieltä, tulee valinnaisena aineena olla ruotsin kieli tai suomen kieli.

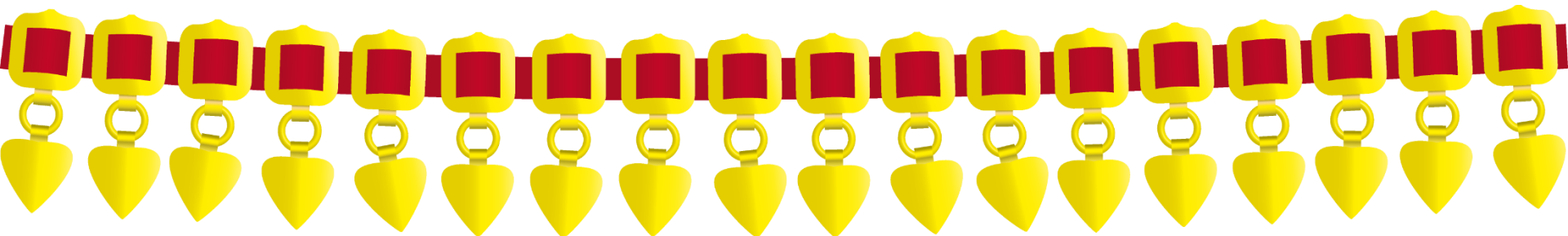
	Ehdotus perusopetuksen tuntijaoksi												
Kuhunkin pystyviivojen rajaamaan osaan on merkitty kunkin oppiaineen tai aineryhmän kyseisillä vuosiluokilla yhteensä järjestettävän opetuksen vähimmäismäärä vuosiviikkotunteina (=38 oppituntia).							sarakkeen solujen ehdollinen muotoilu * Mikäli tuntimäärä ylittää tai alittaa VN:n tuntijaon mukaisen vkt-määrän, solu muuttuu keltaiseksi						
Aine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.*	minimi		
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	4	3	3	42	42		
A1-kieli		1	2	2	2	2	2	2	3	16	16		
B1-kieli						2	1	2	1	6	6		
Matematiikka	3	3	4	4	4	3	3	4	4	32	32		
Ympäristöoppi	2	2	2	2	3	3				14	14		
Biologia ja maantieto*							2	3	2	7	7		
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7	7		
Terveystieto*							0,5	1,5	1	3	3		
Ymp.- ja luonnontieteet yht	14						17			31	37		
Uskonto/Elämäkatsomustieto	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10	10		
Historia ja yhteiskuntaoppi**				1	2	2	2	2	3	12	12		
Musiikki	1	1	1	2	1	1	2	0	0	9	8		
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	2	0	0	10	9		
Käsityö	2	2	2	2	2	2	3	0	0	15	11		
Liikunta	2	2	2	2	3	3	2	2	3	21	20		
Kotitalous							3	0	0	3	3		
Taide- ja taitoaineiden valinn.							0	2	2	4	11		
Taide- ja taitoaineet yht										62	62		
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2	2		
Valinnaiset aineet:esim. draama,TV	0	0	1	1	1	1	4		4	12	9		
Oppilaan vähimmäistuntimäärä	19	20	22	24	25	25	30	30	30	225	225		
VN:n tuntijaon minimi	19	19	22	24	25	25	29	29	30				
(Vapaaehtoinen A2-kieli)***				2	2	2	2	2	2	12	12		
(Vapaaehtoinen B2-kieli)***										0	4		
--- = Oppiainetta voidaan opettaa asianomaisella luokalla, jos opetussuunnitelmassa niin määrätään.													

Eteläpohjalaisen OPS:n tuntijako

Aine	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
AI	7	7	5	5	4	4	32	3	4	3	10	42
A1 (en)			2	2	3	2	9	2	2	3	7	16
B1 (ru)						2	2	1	2	2	5	7
MA	3	3	4	4	4	3	21	3	4	4	11	32
<i>Ympäristö- ja luonnontieteet</i>												
YM ¹	2	2	2	2	3	3	14				0	14
BI/GE ¹							0	2	2	3	7	7
FY/KE ¹							0	2	2	3	7	7
TT ¹							0	0,5	2	0,5	3	3
UE	1	1	1	2	1	1	7	1	1	1	3	10
HI/HY ²				1	2	2	5	2	2	3	7	12
<i>Taide- ja taitoaineet</i>												
MU	1	1	1	1	1	1	6	2			2	8
KU	1	1	2	1	1	1	7	2			2	9
KS	2	2	2	2	2	2	12	2			2	14
LI	2	2	3	2	2	2	13	3	2	2	7	20
KO							0	3			3	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T-val)				1	1	1	3		3	2	5	8
Oppilaanohjaus							0	0,5	1	0,5	2	2
Yrittäjämäinen toimintatapa							0	1			1	1
Alkuopetuksen painotustunnit	1	1					2					2
Valinnaiset aineet (VAL)				1	1	1	3		3	3	6	9
A2				2	2	2	6	2	2	2	6	12
B2							0		2	2	4	4
TUNTEJA YHTEENSÄ	20	20	22	24	25	25	136	30	30	30	90	226

Maakunnalliseen tuntijakoon on lisätty neljä tuntia valtioneuvoston tuntijakoasetukseen verrattuna:

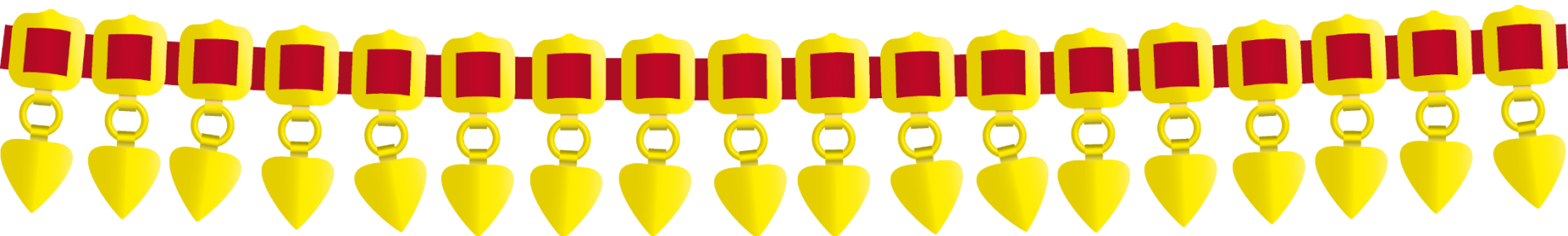
- Alkuopetuksen painotustunnit: Alkuopetukseen on lisätty **tunti ensimmäiselle vuosiluokalle** (kunta- tai koulukohtaisesti päätettävissä, mihin oppiaineeseen painotustunti sijoitetaan) ja **tunti toiselle vuosiluokalle** (toisen vuosiluokan tunti suositellaan sijoitettavaksi A1 – kieleen).
- Yläkoulun kahdeksannelle vuosiluokalle lisätty **yksi** lisätty **tunti B1-kieleen**.
- Yrittäjämäinen toimintatapa: Sijoitettu yksi tunti seitsemännelle vuosiluokalle. Yrittäjämäinen toimintatapa kulkee läpi peruskoulun ja alakoulussa yhden tarjonnassa olevan valinnaisen (VAL) tulee olla yrittäjämäinen toimintatapa.

Esim:

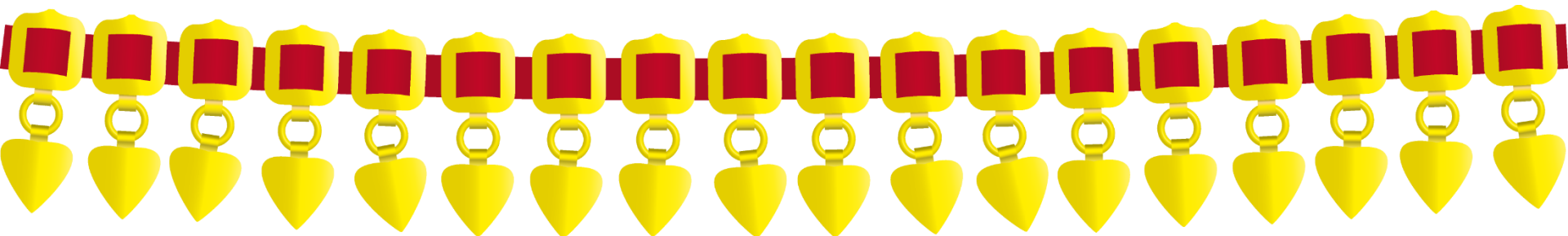
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

- Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista yksi tunti on sidottu käsityöhön vuosiluokilla 3, 5 ja 6.
- Vuosiluokille 4,5,6,8 ja 9 taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit voi vapaasti sijoittaa koulukohtaisesti taide- ja taitoaineisiin tai antaa oppilaan valittavaksi (valinnaisuudeksi koulun tarjoamia taide- ja taitoaineiden oppimiskokonaisuuksina).

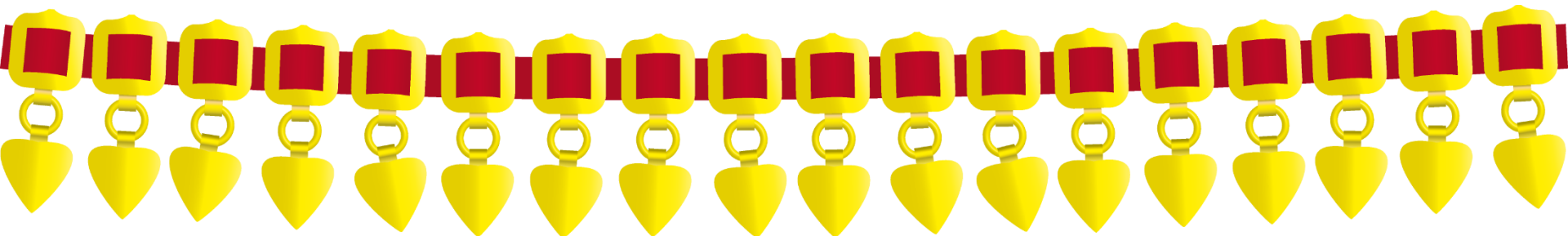
Valinnaiset aineet eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

- Oppilaan valinnaisuutta on vuosiluokilla 4, 5 ja 6 yksi vvt sekä vuosiluokilla 8 ja 9 kolme vvt.
- Oppilaiden oikeaa valintaa
- Tarjotaan joustavasti koulun vahvuuksien ja resurssien mukaan
- Voivat olla eripituisia oppikokonaisuuksia
- Voidaan käyttää painotetun opetuksen toteuttamiseen (esim musiikkipainotteisuus, yrittäjämäinen toimintatapa, osallisuus)

Valinnaiset aineet eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

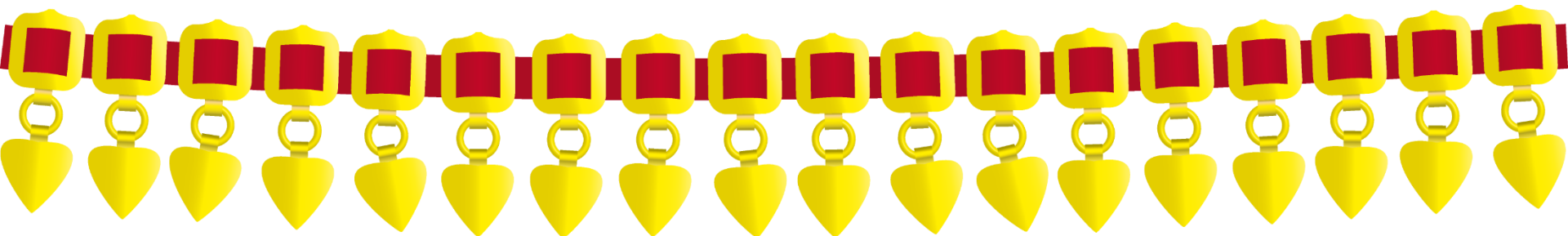
- Alakoulussa yhden valinnaisen aineen tulee tukea yrittäjämäinen toimintatapa –ajatusta.
- Valinnaisuus voi olla myös tuen muoto
- Toteuttamisessa voidaan hyödyntää opettajavaihtoa eri koulujen välillä.

Valinnaiset aineet eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan

- Oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet
- Valinnaisen aineen nimi, laajuus, vuosiluokat, joille sitä tarjotaan
- Tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain
- Oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet

c) Valinnaiset kielet

- Opetuksen järjestäjä päättää, tarjoaako se kaikille yhteisten kieliopintojen lisäksi mahdollisuuden kielten valinnaisiin opintoihin. Valinnaisten kielten opiskelu on oppilaille vapaaehtoista. Valinnaisia kieliä voidaan tarjota toisessa kotimaisessa kielessä tai vieraissa kielissä. Valinnaisena voidaan opettaa mitä tahansa kieltä A2- tai B2-oppimääränä.
- A2-oppimäärän mukaisen valinnaisen kielen vuosiviikkotuntimäärä perusopetuksen aikana on vähintään 12. Opetuksen toteuttamiseen voidaan käyttää kaikkiin oppiaineisiin tarkoitettua 9 vvt:n valinnaisuutta, minkä lisäksi osa opetuksesta on vähimmäistuntimäärän ylittävää opetusta. Vaihtoehtoisesti opetus voi olla kokonaan vähimmäistuntimäärän ylittävää opetusta. Mikäli oppilas opiskelee A2-oppimääränä toista kotimaista kieltä, joka on kaikille yhteinen oppiaine, voidaan opetukseen käyttää B1-kielelle varatut 6 vvt, ja loput 6 vvt voidaan toteuttaa valinnaisten aineiden tunneista tai vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena. Lyhyen eli B2-oppimäärän mukaisen valinnaisen kielen (B2) opetuksen laajuus on 4 vvt. Opetus voidaan toteuttaa valinnaisten aineiden tunneista tai vähimmäistuntimäärän ylittävänä opetuksena.

Valinnaiset aineet kunnassa/kouluissa

Mitkä valinnaisuuteen liittyvät asiat määritellään opetuksen järjestäjätasolla, mitä delegoidaan kouluissa suunniteltavaksi ja päätettäväksi esimerkiksi lukuvuosisuunnitelman laadinnan yhteydessä?	
Millainen valinnaistarjonta on oppilaiden näkökulmasta riittävän monipuolinen ja innostava? Miten tarjontaa voitaisiin pohtia oppilaiden kanssa?	
Onko valinnaisainetarjontaa mahdollista laajentaa koulujen yhteistyöllä tai esimerkiksi etäopetusta hyödyntäen?	
Miten valinnaisuudella vahvistetaan oppiaineiden opiskelun jatkumoa?	
Miten määritellään valintojen tekemiseen liittyvät käytännöt?	
Miten valinnaisuudesta tiedotetaan oppilaille ja huoltajille?	
Miten vahvistetaan oppilaiden edellytyksiä valintojen tekemiseen?	

KIITOS!